

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

TRÓPUSI POKOL

REGÉNY

IRTA:
REJTŐ JENŐ

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-43-0 (online)
MEK-12389

TARTALOM
BANKRABLÁS.
UJONCOK.
MENETELJ, VAGY PUSZTULJ!
NAMASZ-RUMBA.
A CSAD-TÓHOZ EXPEDICIÓ ÉRKEZIK.
SZÖKÉS.
AZ UTOLSÓ FORDULÓ.
A NAGY KARANTÉN.
MINDEN FONÁL LEPEREG.

BANKRABLÁS.

A Vieux-Port gránittal kövezett, keskeny átjárójában ponyvával fedett teherautó döcögött ki, legfeljebb harminc kilométeres sebességgel a belváros felé. A camion fedetlen soffőrülésén egy csomó zsák keménnyé ázott kúpja alatt gubbasztott a vezető. Mögötte a ponyva alól füttyszó hallatszott és halk beszélgetés. Valószínűleg munkások feküdtek hanyatt a jármű piszkos padlóján és fáradtan meditáltak a közelgő tél mérsékeltebb munkalehetőségeiről. Vagy az is lehet, hogy állandó alkalmazottai valamelyik szállítmányozási vállalatnak és ebben az esetben télen is biztosítva van a munkájuk. Ámbátor az ember lehetőleg ne adja át magát minden gyanakvás nélkül kézenfekvő feltevéseknek. Különösen Marseilleben nem tanácsos az efajta jóhiszeműség...

A Cannebière felső szakaszán kikanyarodott a főútvonalra a teherautó és miután egy ideig a járda mentén döcögött, szép lassan megállt. A köd szokatlanul sűrű volt. Az autóközlekedés jóformán megszűnt, csak néha tűnt fel egy-egy laposfényű, sárga ködlámpa és vontatott síklással eltűnt valamerre.

Vajjon mi dolguk lehetett a teherautó utasainak ebben az elátkozott éjszakában a „Loew et Thomas” magánbankház előtt? A ponyva alatt némán feküdtek az utasok. Valami üzemhiba következtében a teherautó négy fényszórója váratlanul kialudt! A sarkon túl egy rendőr húzódott óvatosan a hatalmas biztosítópálota kapujában és figyelt. Mellette, a falon ovális üveglap.

Két órát harangoztak.

A bank redőnye kissé fölemelkedett, a teherautó egyik utasa hosszú füttyjelet adott le, valaki beugrott a ponyva alá és a soffőr lenyomta a kuplungot, a hűtő megremegett, de a futólépésben közeledő rendőr már hosszú fütttyel süvöltött bele az éjszakába... A camion sötét fényszórókkal és teljes sebességgel száguldott a Cannebièren. A rendőr gumibotja belecsapott az ovális üvegbe és ettől pokoli csöngés támadt a kerületi rádiókészültségen. A sarkon túl egy motoros járőr száguldott az autó nyomában.

A bankrablónak nem volt szerencséjük. A köd váratlanul oszladozni kezdett, a teherautó útját sorban megszólaló rendőrsípok és a motoros járőr revolverlövései kísérték. Betetőzte végezetül, hogy még mielőtt a régi kikötő zezugos utcalabirintusát elérhették volna, szembe-kanyarodott velük, nagy szirénázással, a Repülő Csoport hatalmas Benz-kocsija.

A teherautó fara nagy félkörben vágódott ki, ahogy hirtelen bekanyarodott az első utcán. Megszólaltak a karabélyok! A ponyva alól vékony cső bujt ki és egy automatapisztoly felelt a rendőröknek: tatatatatatata... A camion szinte két kerékre dőlve, merész ívben futott körül a Rue Bertrand du Boris járdaszigetei mentén és fékezés nélkül vette a Dôme felé lejtő Rue Forbin torkolatát... A soffőr mellett ülő bandita csendben előrehajolt a szélvédőre és megnyílt a tarkója. „Dobjátok le! A karomra dől!” - kiáltott hátra a soffőr. Négy kar nyult ki, felemelték a halottat, azután egy roppant test parabolája ért véget az aszfalton és a nyomukban süvöltő rendőrautó derékban vágta el.

- Vigyázz! A Rue de la Mûrnél!

- Pierre adjad Bignek a táskát!...

Akit Pierrenek neveztek, egy tizenhét-húsz év körüli sápadt fiú, átadta Bignek a táskát és újra mozdulatlanul meglapult. Nem félt, csak valósággal elzsibbadt mindattól, ami vele és körülötte történt. Lassítottak...

A Rue de la Mûr zsákutca. De nem épület határolja el, hanem hatalmas palánk, amely mögött ócskavastelep van. Leugráltak az autóról és átvették magukat a palánkon. A riadóautó

legénysége sortüzet adott le és utánuk vetette magát. A sortűz csodálatosképpen csak egy embert ölt meg: a soffírt, amint éppen egy vashordón ugrott át. Hatalmas szaltóval, döngve a hátára bukott. Hárman rohantak tovább: Big, Pierre és egy sovány, feketehajú. Jóval elhagyták a rendőröket. Mikor a telek túlsó végén sértetlenül ugrottak át a palánkon, egy pillanatra megálltak. Bignél volt a táska ötszázezer dollárral. Jobbfelé egy sárga cementblokkház zárta el az utat. A munkásbiztosító egyik kötőhelye volt, ahol a kikötő könnyebb sérültjeit szokták ellátni a délelőtti ambulancián. A végleg felszálló köd mögött kivillant a hold és fehér fénye végigfutott a ház esőcsatornáján. Az esőcsatorna lefolyóját egy vörös tégladarab támasztotta meg. Big gyorsan kimozdította a téglát, amely mögött vízmosta, mély odu nyílt meg. Ide tolta be az aktatáskát, a téglát újra visszahelyezte és rohantak tovább. A rendőrök futólépése már nagyon közel dobogott. A menekülés csak egy dombnak kanyargó serpentinúton látszott lehetségesnek. De ez a serpentin a Fort St. Jean citadellájánál végződött! Ide látszott a posztoló szenegáli gyalogosnak meg-megvillanó szuronya.

- Utánam!

Követtek Biget őrült rohanással.

- Halte! Qui va la!

Big vadul lihegő mellkasa nekifeszült a szurony hegyének.

- Be akarunk lépni a légióba.

A poszt félreállt. Még jóformán el sem érték a kaszárnyaudvaron át a törzsepület főkapuját, mikor ismét felhangzott mögöttük a szenegáli kiáltása: „Halte! Qui va la!”

Egy izgatott rendőrkapitány megmagyarázta a szenegálinak, hogy három rablót üldöz, akik erre futottak. A szenegáli biztosította a rendőrkapitányt, hogy este nyolc óra óta, mióta ő van őrsegen, senki sem lépett be az erődbe. A kapitány rövid megjegyzéssel válaszolt a szenegálinak és az az egyetlen szócska, amely kizárólag francia nyelven tűri el a nyomdafestéket, nagyon jellemezte véleményét a légióról, általában a hazudozásról és különösen a szenegáliakról. Azután fáradt legényeivel megindult lefelé a serpentinén. A szenegáli két karját puskájára támasztotta és köpött egy hegyeset az eltávozottak menetirányában.

- - -

Megindult a szokásos udvarias ellenségeskedés a rendőrség és az idegenlégió között. És ez alkalommal a rendőrség minden bizonyíték, a rablókra vonatkozó minden közelebbi adat híjjával volt. Kérték a kiadatását három embernek, akik az erődbe menekültek, de előzőleg az éjszaka folyamán a Loew et Thomas-cégtől egy aktatáskát raboltak el ötszázezer dollárral, amelyet Sir Godfried, a petroleumkirály helyezett letétbe másnap reggelig. Az ezredes sajnálattal közölte a rendőrséggel, miszerint hiányos emberismeretük folytán nincsenek abban a helyzetben, hogy bankrablókat képesek legyenek felismerni pusztán az elkövetett bűncselekmény alapján. Tehát közelebbi személyleírást kér. A rendőrség azt felelte, hogy három középtermetű emberről van szó. Az ezredes válasza megint rendkívül udvarias volt. Felhívta a rendőrség figyelmét arra a körülményre, hogy a légiónak igen sok középtermetű katonája van és legnagyobb sajnálatára, ilyen deliktumért sem áll módjában senkit letartóztatni. Azért lelkiismeretesen átkutatták az éjszaka jelentkezett három embert, de miután kétséget kizárólag megállapították, hogy sem a három embernél, sem a kaszárnya épületében elrejtett pénz nincs, közelebbi adatok hiányában, mint ez már annyi hasonló esetben is megtörtént, a vizsgálatot beszüntették.

UJONCOK.

Pierre kiült egy padra az erődudvaron és lehúnyt szemmel a napsugarak irányába tartotta az arcát. Szomorúan gondolt Erikára. Ha Erika nincs, akkor Pierre élete ott folytatódott volna, ahol a délfranciai jó polgári családok fiai általában folytatják az életüket. Erika szép volt, sovány, feketeszemű, feketehajú nő és az utóbbi időben köhögött. Pierre azt akarta, hogy elmenjen délre, ahol gyógyítóbb meleggel tűz a nap és nem kellene Erikának naphosszat részeg matrózok számára hordani a pálinkát a Grand Bar nevű lebuiban. Itt ismerte meg Pierre a nőt. Véletlenül tévedt a kikötőbe, ahová a belső város jobb polgárai csak ritkán vetődnek el. Azután megismerte Erikát a Grand Barban és törzsvendég lett. A belső városrész nyelvéen szólva elzüllött. Elköltözött otthonról, mert tarthatatlanná vált a helyzete. A Loew és Thomas-cég, ahol mint tisztviselő dolgozott, hamarosan kitette és Pierre Lorient nyomorban tengette életét, de akkor láthatta Erikát, amikor akarta és ez többet ért neki mindennél. Két vagy három hétig tartott így ez a kapcsolat. Erika arról beszélt állandóan, hogy szeretne jó útra térni, rendes életet élni, de ehhez pénz kell. Honnan lehetne pénzt szerezni? Erika testi, lelki gyógyulása függött attól, hogy Pierre pénzt szerezzen. Egy napon a nő bemutatta Bignek. Azt mondta, hogy Big távoli rokona. Unalmas vasárnap délelött volt és a két férfi együtt sétált a kikötőben. Hozzájuk csatlakozott Tonton, akit Pierre már régebben ismert a Grand Barból. Pénzről folyt a szó, többek között arról, hogy Pierre Lorient egykori gazdáinál, a Loew és Thomas-cégnél, nagyobb összegek szoktak letétben lenni a safeban. Hogy honnan tudott erről Big és Tonton? Más országokban és más esetekben is kiderítetlen rejtély a bűnesetek nagy százalékában, hogy a tőke Olimposzáról mi módon szivárognak le pontos értesülések a bűn Hádeszébe. Pierre Lorient csak hallgatta őket. Erikáról is beszéltek neki, hogy kár ezért a lányért, most még meg lehetne menteni a tüdejét és végül egy kocsmában lerajzoltatták vele a Loew és Thomas-cég irodáinak alaprajzát. Megjegyezték, hogy gyerekjáték lenne elhozni a pénzt, ha olyan ember segédkezne nekik, aki ismeri a safe kombinációs zárjának rendszerét és nem kelt gyanút, ha megfordul estefelé a házban... Ők az utcáról fedeznék az egészet, s La Mouche apónál szerezhetnék autót...

Ez is és a többi is olyan zavaros volt előtte... A betörés... A robogó teherautó... A lövöldözés és végül a Fort St. Jean...

Szemben egy hegycsúcson állt a Notre Dame du Garde temploma, tornyán a hatalmas aranyozott Madonna szoborral, amelynek karján a gyermek Jézus pihent. Harangoztak. Ahogy lepergette maga előtt életének rövid filmszalagát, amely mintegy vetítés közben elszakadtan, valahol a közepe előtt fog véget érni, nagy közönnyel vette tudomásul ezt a lezárt tragédiát.

Big lépett hozzá.

- Add ide az okmányaidat! A rendőrség utána fog nézni az elbocsátott alkalmazottaknak. El kell tűnnie az írásaidnak, mielőtt megkezdődik az összeírás.

- De valamiféle okmányra szükségem van - mondta gyámoltalanul Pierre, miközben odaadta a tárcáját.

- Bíz rád!

Pierre érezte, hogy az idegenlégió környezete sem szünteti meg cinkosai hatalmát fölötte. Visszaült a helyére kimerülten és lehangoltan, szomorú, sovány arcával az őszi nap hűvös sugarai felé fordulva.

Haftl egy vidám, szeplős kis gráci fiú, miközben pisztráng módjára igyekezett tolakodó bajtársaink keresztül a kondérban gőzölgő menázsi felé surranni, nem is sejtette, hogy milyen

furcsa végzet közeledik feléje Big személyében. Észre sem vette, hogy a külső zsebében előkészített okmányait Big két ujjal kiemeli és ugyanekkor Pierre Lorien írásait csempészi be helyettük. Ez a Haftl egy jó étvágyú festőművész volt, aki nagybácsijának köszönhette, hogy a párisi festőakadémiára került. De nem a nagybácsi bőkezősége idézte elő a kis osztrák nagystílu tanulmányi lehetőségét, hanem a szigorú osztrák büntetőtörvénykönyv, amely nagyon rigorozus álláspontra helyezkedik olyan fiatal festőművészekkel szemben, akik jól-szituált, de fukar felmenőági rokonaikat súlyos testi fenytéssel igyekeznek humánusabb felfogásra bírni. Egész rejtélyes, hogy a továbbiakban Haftl milyen módon kapcsolódott be a Korzika-szigetén virágzó illegális dohányáru kereskedésbe és hogy került a párisi festőművész arra az ócska vitorlás bárkára, amely Bastia és délfranciai kikötők között bonyolította le a csempészáru forgalmat. Így keveredett Haftl társaival együtt a francia parti rendőrséggel abba a heves vitába, amelynek igen sok halálos áldozata volt, mivel mindkét fél részéről különböző fajtájú löfegyverekkel argumentáltak. Társai közül valószínűleg csak neki sikerült a zezugos sziklák között eljutni arra a rejtekhelyre, ahol már máskor is meghúzta magát veszély esetén. Itt kötözte be könnyebb sérüléseit, megbújt vagy két napig étlen-szomjan és a rakományból magával hozott tízezer darab kitűnő minőségű Alban Bleu cigarettát egy kimozdítható kölap alá rejtette. Ekkor már nagyon meleg volt lábai alatt a talaj és Haftl elhatározta, hogy tabula rasát csinál. A nagy spongya, amely Délfranciaországban mindent letöröl a mult táblájáról, ott áll a Corniche-promenade kezdetén és úgy hívják, hogy Fort Saint Jean.

Így került Haftl, az Irish stewra emlékeztető húslevessel két combja között, az A. pavillon lépcsőjére és elhatározta, hogy ha leszolgálta az öt évet, visszatér majd Délfranciaországba és új életét a kölap alá elrejtett tízezer darab Alban Bleu árából kezdi meg.

- Rangez!

Alig nyelte le a levest, már sorakoztak. Most következett a végleges felvétel. Az ujoncok elvonultak egy hosszú asztal előtt, ahol mindenkitől elvették az okmányait, beírták az adatait és megkérdezték, hogy milyen néven kéri felvételét a légióba. Ilyen módon az eredeti adatain kívül beírtak egy nevet, amelyet tetszése szerint választott a legionista. Haftl azonnal észrevette, hogy a kezében lévő tárca nem az övé. Csodálkozásra sem volt ideje és az őrmester már elvette tőle. Mit csináljon? Itt olyan gyorsan és keményen folyt a beírás, hogy nem volt ajánlatos a folyamatot valami egyéni óhaj pauzájával megbontani. A feltűnés sohasem vezet jóra. Haftl vállat vont. Mikor azt kérdezték, hogy milyen néven kíván szolgálni, kijelentette, hogy a Joseph Morgen nevet veszi fel. Így hívták gazdag nagybátyját. Ahogy Haftl saját magát ismerte, bizonyos volt benne, hogy tetteivel nem emeli a név dicsőségét és gondolta, ez méltó büntetés lesz a fősvény Morgennek. Azt már észre sem vette, hogy a törzslapjának valahol a szélére odabiggyesztették a „Pierre Lorien” nevet is. Haftl a légió megszentelt hagyománya szerint, a pillanattól kezdve mindenki számára Joseph Morgen volt. Valamivel később Pierre került az asztal elé, átnyújtotta Haftl okmányait és a légióba mint Pierre Vermieux kérte felvételét. Ezután kijelölték hálóhelyeiket arra a rövid időre, míg Marseilleben lesznek és mindenki kapott egy pohár feketekávé. Haftl sokáig tünődött még a kopott, sárga bőrtárca rejtélye felett, amely saját írásai helyett került a kezébe, de miután semmiféle megoldás nem jutott eszébe, s a rejtélyeket szívből utálta, befordult a fal felé és elaludt...

- - -

A Loew et Thomas-céget alapjában rendítette meg a rablás. A becsületüket kezdte ki ez az ügy. Néhány rosszindulatú versenytársuk arról suttozott, hogy a cég nem jól állt és a letét összegével sikertelen spekulációkat kellett fedezniök... Önbetörés...

A kis betevők váratlanul megrohanták őket, komitensek visszavonták megbízásaikat és a Loew et Thomas magánbank felszámolt. A két barát, régi, konzervatív bankemberek, úgy érezték, hogy gazembereknek nézik őket. Loew vagyonának roncsain családostul kivándorolt

Délamerikába. Thomas ott maradt Marseilleben. Mániákusan hitte, hogy a tetteseket kézrekerítik. Megrokkant, megtört, kerülte az embereket és szinte eszelősen rágódott a bűnügy minden apró részletén. Leányának vőlegénye Taurine, felbontotta Thomas Kittyvel az eljegyzést. Taurine kapitány volt a kék huszároknál és a gyanú, amely Thomas nevéhez tapadt, lehetetlenné tette számára, hogy Kittyt elvegye. A Thomas-család tragédiája teljes lett.

És a megkárosult milliomos? Sir Henry Godfried, az angol származású amerikai petroleumkirály? Őt nem sujtotta le túlságosan az ügy. Megbízást adott a Pinkerton-iroda legügyesebb emberének, Manfred Wallisnek, hogy folytasson magánnyomozást. Köztudomású volt, hogy a tettesek mikor jelentkeztek a légióba, tehát könnyen beszerezhető adatok alapján a rendőrség is, Wallis is, Thomas is rájött, hogy a légió második századának emberei között van a keresett három is. Később még megállapítást nyert, hogy a kombinációs zár rendszerét ismerte egy ember, bizonyos Pierre Lorient nevezetű régebben elbocsátott tisztviselő, aki az Avenue Magenta 5. szám alatti lakásáról a rablás estéjén eltávozott és azóta nyoma veszett. A rendőrség keze majdnem olyan hosszú, mint Allahé, de annyiban még különbözik tőle, hogy mindenhová nem ér el. Ilyen hely például a légió is. Sir Godfried kezei azonban már valamivel hosszabbak, különösen ha megtoldja őket néhány ezer dollárral. Megbízta tehát Manfred Wallist, hogy próbáljon magánnyomozást folytatni. Menjen utána Afrikába a légiónak, mindegy, hogy mibe kerül és ha a tettest megtalálja, próbáljon kiegyezni vele. Ő a félmillió dollárból hajlandó százezret adni, ha az illető megmondja, hogy hová rejtette a pénzt.

Elmult három hét és senki sem beszélt többé a dologról. A nyomozás iratait színes zsinórral átkötötték és az irattárba került.

MENETELJ, VAGY PUSZTULJ!

A hatalmas kiégett lapályon egy fűszál sem élhetett. A század a csaknem víztelen Gidi síkságon menetelt, amely a Magas Atlasz déli lábánál kezdődik és csaknem ezer kilométernyire nyúlik dél felé, ahol egy óriási mocsaras vidékkel torkollik az Atlanti Óceánba. A kopár talaj kerges, salétromos felületbe görcsösödött meg az ősi lehülés idején és nem terem meg rajta más, mint a szegényes, ritkás alfafű, meg bogáncs. Tíz hónapon át egyetlen csepp víz sem hull erre a vidékre és a hatvan Celsius állandó pokla méteres repedéseket feszít a föld testén. A pusztulás csöndje borul a végtelen sík sztyeppére, mely mint egy roppant kazán feneke, megsokszorozva ontja vissza a ráhulló perzselő forróságot. A pusztta egyhangúságát csak a hőséggtől, meg szomjuságtól veszett hiénák és sakálok sikoltva, üvöltve vágatató kis csoportjai törlik meg. A nappali hőmérséklet tíz hónapon keresztül változatlanul hatvan fok Celsius. Még a tuareg hordák is ritkán tévednek erre a vidékre, de a légión útja Nyugatafrika felé itt vezet keresztül, mert ha a látszólag közelebbi utat akarná választani, a Nagy Atlasztól délre, akkor a Szaharán kellene átvágnia toronyirányban. Ez nem kellemesebb, mint a Gidi-pusztta és jóval tovább kell menetelni, amíg keresztülvágva rajta, elérhetnék az Egyenlítő-Afrika választóvizeinek dúsnövényzetű vidékét.

Egy escadron a második zászlóaljából már több napja uton volt, hogy a Gidi-pusztán át rendeltetési helyére érkezzen. Az escadron két pelotonból áll. Egy peloton körülbelül száz ember. Minden századra jut egy hadnagy és két-két őrmester. Egy század ugyanis két szakaszból áll és a szakasz korlátlan parancsolója az altiszt. Minden escadronhoz hozzátartozik egy kapitány és a géppuskás szakasz, nyolc gépfegyverrel, amelyek mindegyike egy öszvérszerelvényt képez. Az öszvér jobboldalán megfelelő mennyiségű lőszer van, baloldalán a gépfegyver, speciálisan Afrika számára készítve: páncélzat nélkül, léghűtéses szerkezettel. A géppuskás osztag parancsnoka csak főtörzsőrmester lehet. Végül bezárja a menetet a hadtáp: tartalék felszerelés, vezetékllovak és öszvérek, konyha, kórház és az elmaradhatatlan kázinó. Kórház-kocsi alatt ne értsünk olyan szekeret, amelyre beteget vesznek fel, mert ilyen alkalmatosság itt nincs és nem is volna lehetséges. Egy ponyvás kocsi orvossal, műszerekkel, penészmentesen csomagolt gyógyárakkal, ezt nevezik kórháznak. Aki menetelés közben kidől és rövid élesztési kísérletekre nem tér magához, az elveszett ember. Az őrzésére hátrahagyott bajtársak kegyelemgolyója az egyetlen segítség, amelyben a hadsereg jóvoltából részesülhet.

Bertil, a kázinós saját maga vezette virágzó üzletét és csak egyetlen személyt vitt magával, egy fiatal lányt, akiről senki sem tudta, hogy kije, felesége, gyermeke, babája, vagy pedig egyszerűen alkalmazottja? A fiatal lányt Lounak nevezték és bár a legfárasztóbb útvonalokon a kocsi ponyvájának árnyékában üldögélt, az út mégis szemmel láthatólag megviselte. Bertil, aki pincér, kocsis, kereskedő és vállalkozó volt egyben, jó szívvel viselte gondját.

A menetet egy tipróláncos autó zárta be, óriási fényszóróval, két mechanikussal és egy kis-kaliberű gyorstüzéldágyúval. Legelől megy a kapitány lovon. Még így sem mulatságos az út. Hatvan fok Celsius mindenképpen elviselhetetlen érzés. A menetelés ugyan könnyebb lovon, de lelkileg nagyobb strapa a kapitánynak, aki egyedül tudja, hogy milyen irtózatosságon vannak még útjuk céljától. Az első valamirevaló pihenőt, két hetet, Namasz-Rumba oázis helyőrségénél tartják, ahol a Khenifrai régi karavánút, Timbuktun keresztül Gambia felé ágazik el. Úristen, milyen messze van még! És ember, állat egyaránt a végkimerüléssel küzd máris. Van-e joga hozzá, kérdezi önmagától a kapitány, egyik embernek ahhoz, hogy bármiféle érdeklődőség céljai miatt több embertársát ilyen boszorkánypróbának is beillő menetelesre kényszerítse?

- - -

Pierre szeme előtt már régen csak forró, sötét zúgás vonul a környezet képe helyén. Nyakerei és torka szinte vonaglottak a lüktetéstől... Testét szúrta a por, fejében másodpercenként görcs nyilalt bele és felsőcombjai fájdalmasan megmerevedtek. De a fülei csodálatosképpen világosan közölték agyával az ütemes poroszkálás zaját, a keréktengelyek csikorgását, az egész monoton ritmusú haladás fárasztó orkeszterét és a káplár hangját, aki időnként végigsiet a menetoszlop mellett:

- Gyerünk, piszok bleu! Gyerünk az istenfáját, maga úri csirkefogó! Nom de Dieu!

Az érzéketlen taposógépek, akik körötte vonszolták magukat, egyszínű portól belepve valamennyien, már jól látták, hogy Pierre érkezett a mars végére. Ismerős szimptomák: sapkája hátracsúszott, orra és szája oroszlánszerű grimaszba torzult és két fogsora keményen szorult össze. Belégzésnél ijesztően hörgött, kilégzésénél egy rövid sípoló hangot hallatott. Von Strasser megrázta és a fülébe ordított:

- Igyon ki mindent a kulacsából! Hallja?

Az agyában pattanásig feszültek a hajszálerek, a tüdejében levegő helyett időnként egy hosszú tört döfött be a légzőcsövén át és vonagló szívizmai vonakodtak újra összehúzódni. „Szét kell feszíteni a száját!” - kiáltotta valaki és ezt még tisztán hallotta, azután kizuhant a sorból. „Ez a vég!” - lihegte magában...

...De a sors másképp akarta. Ha Pierre egy órával előbb zuhan ki a sorból, akkor néhány nap alatt szép múmiává aszalta volna a nap és a két peloton nélküle haladt volna tovább a nagy karavánúton. De a nap már lemenőben volt és az előírt harminc kilométert megtették, tehát Pierre mozdulatlan teste mellett alig haladt el a fél század, mikor hosszú-hosszú fütty hangzott a kapitány sípjából, nyujtottságával jelezve, hogy nem az óránkénti öt perces megállásról, hanem esti táborozásról van szó és az emberkígyó porfelhőbe vesző elejétől egészen a tipró-láncos autóig, megtorpant a menet. Végigszaladt altisztól altisztig a kommandó: „Formez les fasceaux! Sàc a terre!” A kígyó teste megvonaglott, szétszakadozott és lejátszódott a légió sűrűn ismétlődő csodája: a fegyverek pontosan gúlába dőltek, mintha itt egyéb gondja nem lenne senkinek, azután, mint egy derűs délelőttön a gyakorlótéren, gyorsan sátrakká verik a bardákat. Minden mozdulatuk rövid, praktikus és épp olyan előírt, ahogy a szolgálati szabályzatban áll.

Pierre mozdulatlanul fekszik. Összesen négy óra alvásra van idő, nem érnek rá betegekkel foglalkozni. Az indulás füttyjelére vagy felkel, vagy ottmarad. De valaki mégis felemeli a fejét, valaki mégis rumot tölt a szájába, kinyitja a zubbonyát, megoldja a derékszíját. Pierre nagy sóhajjal kinyitja a szemét és egy kedves, kimerült leányarcot lát maga felett. Lou vette gondjaiba. Megsajnálta az ájult, félig még gyerek katonát. Nedves ronggyal letörli a port az arcáról. Pierrenek annyi ereje sincs, hogy megköszönje, de a lány megérti a tekintetét. Úgy fekteti vissza a földre, hogy feje a kenyérszákjára kerüljön. Azután elmegy és odahozza a menázsiját is. Pierre lassan magához tér, már megszólal rekedt, fátyolos hangon, cigarettára is gyújt és csodálkozva nézi a leányt. Egészen más, mint Erika, de nagyon kedves az arca. Első gondolata most is Erika. Minden fontosabb eseménnyel kapcsolatban Erika jut az eszébe.

- Mióta szolgál?

- Három hónapja. Ugye, maga a kantinos leánya.

- Nem vagyok a leánya. Csak alkalmazottja.

- Nem lehet megköszönni, amit velem tett. Azt hiszem, meghálálni sem lehet soha.

- Ostobaság. Itt feküdt, hát segitettem magán. Hogy hívják?

- Vermieux - mondta Pierre a felvett nevét. Megszorította melegen a leány kezét és hálásan nézett rá. A leány mosolygott és elsietett, hogy pálinkát hordjon szét a katonák között. A csillagtalan, sötét afrikai ég mozdulatlanul borult fölējük, hiénák és sakálok gyülekeztek marakodva a tábor köré, de hátborzongató üvöltözésük nem zavarhatta azt az álmot, amelyben ezek az emberek kerültek el mozdulatlanul. Pontosan négy és fél óráig aludtak. Mikor a hold a legmagasabban áll, belereccsen a némaságba az ébresztő trombita rikoltása, tíz percen belül a bardákból ismét hátizsák lesz, megzörrennek a bakancsok és a hosszú fütty nyomába tovább vonszolja magát a szikes porban vonagló emberkígyó és kezdődik újra az alternatíva: menj, vagy pusztulj!

NAMASZ-RUMBA.

Ki hinné, hogy Namasz-Rumbáig mindössze kilenc áldozatot szedett magának átkelési vámul a Gidi sivatag? Az emberek nem is tudják önmagukról, hogy milyen erősek. Az emberi erők végső határát csak a legfelsőbb hadvezetőség tudja számokban kifejezni, kilométerekben, időegységekben, súlyelosztásban megnevezni. Igaz, hogy ezzel szemben az a hadsereg, amelyet Napoleon kiéhezeten és megfagyva hozott haza Oroszországból, egy sportegyesület díszfelvonulását reprezentálta volna a légiónak ama két százada mellett, amely Namasz-Rumbába érkezett. Ember, állat, ruha, fegyver, egyformán szürke volt a portól, cafatokban szakadt le róluk a felszerelés és a katonák átlagos testsúlya negyvenhét és ötvenöt között ingadozott.

Pierre, miután átesett az első nagy krízisen, szerencsésen megérkezett az oázisba. Louval való barátsága még jobban megerősödött, miután a lánytól kapott egy kis gézt és zsiradékot, amivel gennyes szemgyulladását éppen annyira lokalizálhatta, hogy ne vakuljon meg. Miután ebbe a szörnyű helyzetbe került miatta, még jobban csüggött gondolataival Erikán. Erika volt az egyetlen, akinek indulás előtt megírta a címét, az új nevét és a századát, hogy levelet várhasson tőle. Azzal a határtalan szenvedéllyel ruházta fel ezt a nőt, amellyel az emberek olyan konokul túlozzák el szerencsétlen cselekedeteik indító okait. Biggel és Tontonnal jóformán alig találkoztak. A két igazi bűnöző és a züllött úrifiú között tulajdonképpen sohasem volt őszinte, benső kapcsolat. Csak a bűn hozta össze őket. Ami még azon felül néha mégis Pierre közelébe kényszerítette a két embert, az a távoli jövő közös tárgya volt: az elrejtett ötszázezer dollár. Megfogadták, hogy ha kiszolgálták az idejüket, együtt mennek érte. Ha alkalom adódik szökésre, akkor együtt szöknek.

A másik kettő már régen elhatározta, hogy nem egyforma arányban fogják elosztani a pénzt és ha adnak is Pierrenek belőle, nem fogják túlzásba vinni vele szemben a nagylelkűséget. Egy-más iránt sem voltak valami nagy bizalommal. Big mindennap ellenőrizte, hogy Tonton közöttük van-e és Tonton nem hagyta magára Biget, ha szabadnaposak voltak. Pierrere pedig mind a ketten vigyáztak távolról. De volt valaki, aki mind a háromukra vigyázott. Az erős Lopez.

Lopez örvezető spanyol volt. Mint bilincs- és kötőző járta valamikor a falvakat és egy gyilkossági ügyből kifolyólag menekült a légióba. Nem feltűnően, de állandóan figyelte Biget és Tontont.

Namasz-Rumba ligete jóformán kizárólag katonai bázis. Pierre idevárta az első levelet Erikától, de hiába. Három hónap előtt jött el Marseillesből, azóta hiába várt levelet. Elkallódott talán a levél? Vagy lehet, hogy Erika beteg. Erika! Erika! Életének milyen végzetes kísérendője ez a név. Este volt. Az oázis hűs csendjébe néha távoli vadállatok hörgése hallatszott és álmukból felriadt tevék felelgettek rá rémülten. A vad thimián-fű kesernyés, mentolos illata nehezedett a levegőre és a pálmák széles, sötét levelei olykor összezőrdültek egy-egy tovalopódzó majom fürge teste mögött. Észre sem vette a leányt, mikor melléje ült. Csak a hangjára rezzent fel.

- Zavarom, Vermieux?

- Maga soha sem zavarhat, Lou.

Kellemes melegség enyhítette a szomorúságát, ahogy a leányt ott látta maga mellett és önkéntelenül megfogta a kezét. Lou hagyta. A markáns, kemény légionisták között valami megnyugtató társaságot jelentett neki Pierre szinte lírai modora.

- Megkérdezhetem, hogy mi volt azelőtt?

- Mondja - kérdezte válasz helyett hirtelen Pierre, ahogy a leány finom arcába nézett, - hogy került maga a kantinos szolgálatába?

- Én... én segítettem megszerezni az engedélyt, azzal a feltétellel, hogy elhoz magával...

- Hogy bírja ki itt a sivatagban, barommá vált emberek között?

Lou nem felelt. Pierre már régen meg akarta ezt kérdezni tőle, mert feltűnt neki, hogy a lány milyen rémülten és borzadva húzódik el a tréfás katonatenyerek közeléből és mondatai is sokkal finomabbak, választékosabbak voltak, mint az alacsonyabb néposztályokból kiselejteződött kantinosnők otromba frazeológiája. Miután a lány nem felelt, nem is kérdezte tovább. A gyarmati hadseregben nem volt szokás furcsaságokat firtatni. Mindenkinek van titka. Az egész földrész, forróságával, dzsungeleivel, mocsaraival és pálmáival maga a Titok volt anyagba formálva. A lány is szeretne volna még egyszer megkérdezni, hogy a gyerekes külsejű Vermieuxt miféle balsors tornádója sodorta ide, de miután ő maga zárkózott volt, úgy érezte, nincs joga a fiatalember bizalmához. Csendben ültek egymás mellett az afrikai ég dermedt sátra alatt, szívükben balsejtelmekkel úgy érezték, hogy ismeretlenül és egymás előtt zárkózottan is jól esik csendesén megszorítani egymás kezét és úgy ülni szótlanul.

A CSAD-TÓHOZ EXPEDICIÓ ÉRKEZIK.

Tíz nap alatt elérték a Szaharának azt a dél felé húzódó, nagykiterjedésű horpadását, amit a földrajztudósok deflációnak neveznek. A hőség olyan elviselhetetlen volt és a terep annyira rosszabbodott, hogy óránként nem öt perc, hanem negyedóra pihenőt tartottak. Most már mindannyian tudták, hogy útuk a Csad-tóhoz vezet. Mióta Franciaország birtokába vette Kamerunt, egyre újabb és újabb garnizonokat létesített, hogy a hatalmasan kiegészült egyenlítő afrikai territóriumát a Csad-tó és a Kongó között biztonságosabbá tegye és jobban kihasználhassa. Óvatosabb és kiméletes meneteléssel, emberáldozat nélkül jutott el a két század Agadesz oázisába, ahonnan már megszakítás nélkül vezetett tovább az út, illetve az úttalan sivatag a Csad-tóig.

Agadesznél némi meglepetésben volt része a légiónak. Egy expedícióval találkoztak. És ez volt a legfurcsább expedíciók egyike a világon. A tevehajcsárok és néger szolgák naphosszat a hasukon feküdtek és aludtak, mindenki akkor kelt fel, amikor akart, abból evett és annyit, amiből és amennyit megkívánt, az öszvérek száma aszerint váltakozott, hogy az expedíció hajcsárai milyen sikerrel loptak új állatokat azok helyett, amelyeket tőlük hajtottak el, senki sem parancsolt senkinek, mindenki ordított mindenkivel és a táborozás formációja annyira nem emlékeztetett semmiféle hasonló pihenőállomásra, hogy a kapitány, midőn messzelátójával megpillantotta azt a szabálytalan, furcsa foltot, amit öszvérek, emberek és sátrak egymás hegyén-hátán alkottak, meglepetten szólt hátra az őrmesternek: „Mondja csak, mon chef, mi az istencsudája lehet az az izé ottan?” Az őrmester úgy vélte, hogy a kóborló Glauatörzsből való szent vakok egy csoportja van ott, mert az innen is látszik, hogy szemük világa nem lehet az illetőknek. Midőn végül megtudták egy jámbor berbertől, hogy az ott szemben egy expedíció, percekig nem jutottak szóhoz a csodálkozástól. A kapitány első dolga volt, hogy letáborozás után kiküldött egy altisztet az expedíció papírjaiért. Vadul káromkodott, mikor azt látta, hogy az írárok tökéletesen rendben vannak. Valami lepkefogó egyetemi bolondot eresztettek rá a Szaharára. Wallis Manfréd tanár úr (a filadelfiai egyetem tanára, számos akadémia levelező tagja) nem jöhetett személyesen, mert súlyos beteg. «Gondolhattam volna», sziszegte a kapitány, aki, mint általában a gyarmati tisztek, nem volt túlságosan elragadtatva a pacifikálatlan területeken mászkáló tudósoktól. Mindenbe beleütik az orrukat és ha valami bolond tuareg véletlenül levágja a fejüket, akkor a lapok hetekig cikkeznek róla. No hiszen, érdemes is lármát csinálni az ilyen fejekért.

Meglátogatta a tanár urat. Kemény dolga volt a korbácsának, amíg a lézengő, részeg bandán keresztülverte magát a fősátorig. Sűrű légyraj zsongott a rosszultakarított sátorban, a tanár úr nagy lázban feküdt és a sátor földjén közömbösen maga elé meredve ült egy arab szolga, mezítelen lábszárait vakargatva. A kapitány nem is köszönt.

- Mondja az Istenért, maga szerencsétlen, minek jött ide?

- Örülök a szerencsének... kapitány úr... Manfred Wallis vagyok, a bostoni egyetemről... az Egyenlítő Afrika rovarvilágát akarom tanulmányozni.

- Csodálom, hogy komoly tudós létére így nekirohan fejjel a biztos halálnak. Maga mellé adok húsz embert, azok majd rendbeszedik a karavánját és visszavezetik Namasz-Rumbába. Onnan pedig igyekezzék hazajutni.

- Sajnálom, kapitány úr... én expedíciómmal a Csad-tóhoz megyek...

- Én pedig sajnálom, de ilyen lezüllött hordát, mint a maga karavánja, kötelességem a saját érdekében, ha tetszik, ha nem, visszaszállítani Észak-Afrikába.

- Ha nem csalódom... ön most a második századdal érkezett? Nemde, Nicole kapitány úr?

- Az vagyok, - mondta csodálkozva a tiszt.

A lázas arcú, lihegő ember levelet vett elő a zsebéből és átadta.

- Van önhöz egy ajánlólevelem a hadügyi államtitkártól.

A kapitány elolvasta a levelet és összegyűrte, de úgy, hogy ropogott belé az ökle, azután szó nélkül visszament a századához.

- Hé káplár! Magához vesz húsz embert, átmegy abba a bolondházba, mindenkit addig pofoz, amíg rend lesz. Ott marad és velünk együtt kíséri őket a Csad-tóig, hogy az a mennydörgős istennyi...

Bement a sátrába, darabokra tépte a levelet és úgy rúgta oldalba a kutyáját, miközben az államtitkár úrról tett említést, hogy a szegény szluga vonítva húzódott a ponyva legtávolibb sarkába.

- - -

Ahogy közeledtek a Csad-tóhoz, a sivatag képe egyre változatosabb lett. A szeptépen mind sűrűbb lett a bozót és néhány dombhajlás után a látóhatár egyetlen vastag fekete vonallá változott; Közép-Afrika őserdőhálózata tűnt fel. Ha déli szél volt, már dúsan hömpölygött feléjük a dsungel pinceszagú párája, magával hozva az évezredek óta rothadó talaj dögletes lehelletét. Pierre most már megtanulta a menetelés egy újabb borzalmas válfaját: magas lázzal, hidegrázásban vergődve vonszolni magát és ha néhány órára jobban lett, megismerkedett a kininsüketség érzésével: a fülében zúgó, csengő-bongó, csilingelő harangok és csengetyűk templomi orkeszterével.

A Bar-El-Ghazal völgyében, amely őserdők között a vidék egyetlen egészséges változata volt, kéthetes kényszerszállózatot rendeztek, mert a legénység hetven százaléka maláriás volt. Pierre ezt az első maláriás rohamot olyan erővel kapta meg, hogy napokig önkívületben feküdt... Mikor felnyitotta a szemét és magához tért, Lou arca mosolygott fölötte és egy vizeskendővel törölte arcáról a verítéket.

- Jobban érzi magát? Láza már nincs.

- Mióta fekszem? - kérdezte és olyan idegen csengése volt a hangjának, mintha a sátor távoli sarkából szólalt volna meg valaki.

- Tizenkét napja. Azt mondta az orvos, most már rohamosan fog magához térni. Csak az első attack ilyen súlyos.

- És maga? Maga állandóan itt ült nálam?

- Ha szabad időm volt. Mondja, ki az az Erika?

Pierre lehunyta a szemét és összeszorította a fogait. Sokáig voltak így csendben. Azután ruhasuhogást hallott és egy jólismert neszt: mikor a sátornyílás felemelt lapja visszaesik a távozó után.

Még egy látogatója is volt, aki betegsége alatt is többször felkereste: Von Strasser. Von Strasser magasrangú tiszt volt a német hadseregben és ismeretlen okok miatt kénytelen volt megválni a szolgálattól, elhagyni a hazáját. Mint közlegény szolgált a légio második századában és ha csak lehetett, oltalmazta a jóformán még gyermek Pierre-t.

Wallis tanár expedíciója a légioval együtt töltötte a kényszerszállózatot. Valamivel távolabb, ahol a Bar-El-Ghazal völgye kanyonná keskenyedik, két domb között, álltak az expedíció sátrai. Utak vagy ösvények ezen a vidéken teljesen ismeretlenek voltak. A parkszerűen elszórt

bozótok között ritkás facsoportok, paratölgyek és kaktuszok adtak árnyékot. A ledőlt fatörzseken burjánzó aljanövényzetet úgy kellett szétszaggatni járás közben. A kandeláberszerű majomkenyérfa egy sűrűbb csoportja körül táborozott a „tudós” megrendszabályozott hordája. Lopez őrzető és húsz embere elegendőnek bizonyult a karaván rendjének biztosítására. Manfred Wallis is kiheverte az első lázrohamot és ideje legnagyobb részét a jókedvű Haftlal töltötte el, aki a kivezényelt húsz legionista közé volt beosztva. A festőművészből lett csempész saját szavai szerint úgy élt, mint a Kék Úristen Bajorországban. Persze Haftlnak fogalma sem volt arról, hogy Wallis Manfred lepketudós úr egy sürgönyt őriz a belső zsebében, a következő üzenettel: „Pierre Lorient néven törzskönyvelt légionista okmányainak beszolgáltatása után a Joseph Morgen nevet vette fel. Ez a mi emberünk. Sir Godfried.”

Haftl Wallisszal feküdt a sátor hús mélyén, hallgatta a rádiót és két kézzel tömte magába a manioklisztből készült jóízű, édes kuszkuszt.

- És mondja, kedves Morgen barátom - folytatta Wallis taktikusan, - hogy került maga a légióba?

- Egész rendkívüli módon - felelte az osztrák, - jelentkeztem a toborzóhelyen.

- Na igen, igen, vegyen azokból az angol cigarettákból és igyon egy kis konyakot... Valami lehetetlenné tette a helyzetét a társadalomban. Nem?

- Ühüm... - felelte teli szájjal Haftl, azután vett azokból az angol cigarettákból és töltött magának konyakot is. Kintről ösvérek ordítása, hajcsárbotok puffogása hallatszott és Wallis a mennyezetet nézve tűnődött. Nehéz fiú, az biztos. De majd lassan, lassan...

- A legtöbb ember úgy jut a légióba, hogy megkergül egy csomó rendőrtől és véletlenül belelő az egyikbe, vagy ilyesmi...

Haftlnak a torkán akadt a füst és köhögni kezdett. Tud ez valamit? Egy rendőrt kilukasztott, az biztos. De mi köze ehhez ennek a vén bogárvadásznak?

- Magam is hallottam eseteket, - folytatta Manfred joviálisan, - mikor üldözés közben agyonlövik a rendőrt, elrejtik a zsákmányt és beállnak a légióba.

Haftl elhült. Mit akar ez? Tud valamit az ő elrejtett cigarettáiról? Vagy csak úgy vaktában kérdezget?

- Tudok eseteket...

- Menjen a fenébe az eseteivel! Mert magához vágom ezt a téstás köcsögöt! - ordította az osztrák. - Mi köze magának ahhoz, hogy ki miért jött a légióba?!

„Taktikusan, taktikusan!” - mondogatta magában Wallis.

- De kedves Morgen úr, ne legyen ideges... vegyen abból a datolyából...

- Az ördög vigye a datolyáját, magával együtt, tudja?! És hagyjon engem békét! – úgy emelte fel a mázas edényt, amiben a kuszkus volt, hogy Wallis minden taktikája csődöt mondott ijedtében és boldog volt, mikor a megdühödött kis osztrák otthagya a sátrát. Mindenesetre eredményesen végződött az eszmecsere, mert semmi kétsége sem lehetett aziránt, hogy vendégét nagyon érzékeny pontján találták el az adatai. A többi most már csak taktika dolga, mondta megelégedetten magában és újra bekente chinolin-kenőccsel a szúnyogcsípte combját.

- - -

Haftl, a változatosság kedvéért este a kázinóban tömte magát, ahol Lou számlájára kosztolt. A garnizon meg volt győződve róla, hogy a „finomkodó” kázinósleánynak tetszik Joseph Morgen. Ha nem volt más dolga, egész este Haftlal ült, beszélgetett vele és minden jóval

tömte a kuglivá hízott kis katonát. Pierre gyakran nézett át hozzá. Ő azt hitte, hogy Lou iránta érez vonzalmat és nem értette, hogy mi köti ehhez a léha, kis emberhez? Tontonnal és Biggel volt találkozója a kantinban, hogy megbeszéljenek valamit, de azután nem bírta nézni, ahogy Lou az osztrákkal flörtöl és kiment az udvarra. Éppen a káplárba ütközött.

- Hallo Vermieux! Jöjjön velem az irodába! Megérkezett a posta, segítsen nekem szortírozni!

Az erőd, amelyben leváltották a helyőrséget, hogy egy évig ittmaradjanak, Fort Lamy volt, a Csad-tó déli lefolyásánál, ahol a hatalmas Sári-folyó ömlik a tóba. Ez a helyőrség már a francia Kongó vidékét ellenőrizte és jóformán egy ősvadon közepén feküdt, a bantunégek földjén. Mocsaras rész volt, de a forróégyövi őserdőben nincs süppedékes tőzegláp, inkább papiruszbozótok és az áttörhetetlen hydrophilis kúszóhálózat jelzi a mocsarat. A tájék, az emberek, az éghajlat, az egész környezet némán, ellenségesen, halálosan fogta körül ezt a kis francia helyőrséget, mintha minden pillanatban meg akarná fojtani. Egy szakasznál kevesebb ember nem mehetett sétálni és két kilométernél messzebb senki sem távozhatott élete veszélyeztetése nélkül az erőd körzetéből. Ez itt valamikor Lundaország volt, a leghatalmasabb fejedelemség, Muata-Javonak a birodalma és Afrika területén sehol sem gyűlölik olyan babonás irtózáttal, olyan fanatikus vérszomjassággal az európaiat, mint itt, az *Ubangi-Sári* őserdeiben az emberevő Nyam-Nyamok és a törpe Pigmeusok, akik hullaméreggel preparált nyilaik hegyén a láthatatlan, gyorsanölő végzetet tartják készen minden cserje, minden kőrakás mögött. Itt nem is a láz, nem is a csontokat őrlő általános rheuma pusztít, hanem az idegbaj. A halálos, nagy csönd, a dúslombú fák izzadó bőrlevelein leselkedő fantomok s penészszagú párái a földnek, valami furcsa ragályos melankóliát tenyésztene ki, amelynek következtében sokszor járványszerűen lép fel az öngyilkosság és az ámokfutás.

...Neki nem jött levél. Szórakozottan rakta szét a borítékokat, minden szakasz számára külön rekeszbe. Egyszerre ismerős írást pillantott meg. Bignek szólt a levél. Megismerte Erika kézvonásait. Szórakozottan húzta végig hüvelykujját verejtékező, sárga homloka előtt. Mi ez?... Úgy érezte, hogy rögtön fel kell bontani a levelet. De nem neki szólt. Nem neki írt Erika. Miért írt Bignek? Egy barna kéz elragadta előle a borítékot és újabb csomót nyomott a kezébe. Forgott körülötte minden és a gyomra émelygett. A lába úgy megremegett, hogy le kellett ülnie. Mi ez?...

...A kantinban már várt rá Big és Tonton.

- Hol a fenében csavarogtál? Nem itt fogunk beszélni, hanem kimegyünk sétálni.

...Miért nem kérdezi meg? Miért nem kérdezi meg egyenesen Biget, hogy mit jelent az a levél? Nem kérdezte. Cinkosai már kezdettől fogva durva, idegen emberek voltak számára. Csak a közös bűn kötötte össze őt velük. Mit kérdezzen? Talán ő is kapott levelet, de ellopták vagy elveszett és most Erika Bignél érdeklődik. Vagy nem? Akkor vár és figyelni fog. Valami titok lenne itt? Közben a két cinkosa beszélt. Elhatározták, hogy meg fognak szökni. Kérdezik Pierret, hogy velük tart-e? Ha átkelnek a Sári-folyó túlsó partjára, már biztonságban lennének, az angol terület és a Benue-folyón lehajózhatnak odáig, ahol eléri a Kánoi vasútvonalat... Csak homályosan értette, hogy miről van szó, de mindenre beleegyezően bólogatott. Holnapután a lepketanár táborába vezénylik őket felügyelni. Ott lohatnak öszvéreket és élelmiszert. Megbeszélték egy Pigmeus főnökkel, hogy átvezeti őket Joláig, ahol biztonságban lennének... Nekik kötelességük hívni Pierret is. Itt összenéztek egy jelentős pillantással, úgy, hogy a fiú nem vette észre. Pierre mindenbe beleegyezett. Közben kínzó tépelődéssel csak Erikára gondolt és egyikük sem vette észre, hogy fától-fához osonva valaki figyeli őket és igyekszik elkapni egy-egy szót a beszédükből: az erős Lopez volt.

SZÖKÉS.

Délelőtt volt. Lopez örvezető elindult húsz legénnyel a tanár táborába, közöttük Big, Tonton és Pierre. Pierre szeretett volna Louval beszélni, szeretett volna elbúcsúzni tőle, vagy legalább búcsúzóul megfogni a kezét. Egy percig most úgy érezte, hogy nagyon rossz neki elszakadni a leány közeléből, de miután erre nem volt alkalmá, csak összeszedett sebtében néhány holmit a ládájából, amiket feltűnés nélkül magával vihetett és követte társait.

A tanár még eddig egyetlen lepkét sem fogott, ezzel szemben sikerült neki a kis Haftl újra kibékíteni és a napról-napra pimaszabbá váló kövér osztrákot újra traktálhatta a sátrában. Lassú, de biztos taktikával férközött Wallis a közlegény bizalmába.

- Nézze Morgan, a szerencsáját csinálhatja meg, ha őszinte lesz velem. Maga fegyveresen összetűzött a marseillei rendőrséggel. Nem? Csak gondolkozzék. El is rejtett valamit valószínűleg...

Hm. Gondolta Haftl. Lehetséges, hogy a tízezer hiányzó cigaretta miatt utánaküldtek valakit ide a vadonba? Végre is az állam kezei nem csak hosszúak, hanem kapzsiak is.

- Nézze tanár úr, ha annyira érdekl, elárulhatom, hogy összetűztem a rendőrséggel, meg volt is mit elrejtennem. De ha erről a históriáról még egyszer faggatni kezd, akkor a hasába szúrom a rohamkésemet. Adjon cigarettát.

„Helyben vagyunk”, gondolta Wallis Manfred. „Nem fogom faggatni. Valahogy szépen elviszem magammal és mint szökött légionista a hatalmamba került és azt csinálom vele, amit akarok.”

Fort Lamyból áthallatszott a messzire recsegő takarodó trombita hangja. A dsungel bokrai megelevenedtek, nyugtalan fénypontok villogtak elő mindenhol: kóbor vadállatok szemei. Valahol egy kakadu rikoltott, olyan hangon, mintha átvágott torkú ember kérne segítséget, közvetlen közelben egy párduc hördült fel és a megbéklyózott öszvérek idegesen kapáltak félelmükben. Von Strasser szokása szerint a szabad ég alatt feküdt le, de nem tudott elaludni. Váratlanul arra lett figyelmes, hogy a legénységi sátor hátsó falából egy késpenge ütközik ki, végighasít és a nyíláson valaki óvatosan csúszik kifelé. Hárman kúsztak ki a sátorból. A sötétben is megismerte az egyikben Pierre lányosan karcsú alakját. Az ő a sátrak frontális oldalánál állt, tehát nem vehette észre a hátsó ponyván keresztül kimászókat. Von Strasser kíváncsi volt, mit akarnak ezek! Lassan utánuk lopózott jó távrolól, a földön fekve.

...Big kúszott legelő. Indián módra haladtak, kéz- és lábfejükkel nagyon lassan tolva magukat, anélkül, hogy térdüket behajlítanák. Az öszvérek közelében egy nyolc méter átmérőjű, többszázéves adansonia törzse mellett felálltak.

- A jobboldali öszvér kötőfékjét vágom el, - suttogta Big, - ti a két mellette állót. Rajta!

Ebben a pillanatban hatalmas árnyék toppant eléjük az öszvérek közül. Az erős Lopez volt. Elvesztek.

- No mi az, közlegény urak?! Búcsú nélkül akarjátok itthagyni a légiót?

Egy ideig elégedetten élvezte a három ember meglepetését. Ha bárki más áll előttük, Big és Tonton bizonyára megpróbálnak végezni vele. De szemtől-szembe az erős Lopezzel semmi esélyük sem lehetett.

- Nekem most át kellene adni titeket az őrségnek, - mondta az örvezető, - onnan a hadbíróshoz kerülnétek és végül a Stanley-Pool mocsaraihoz megdöglölni... Fel a kezekkel! - és a revolvère máris rájuk szegeződött. Tehetetlenül álltak az óriás előtt. Lopez elnevette magát.

- Na ne féljetez fiókáim. Én is veletek megyek. A Fort St. Jean óta figyellek benneteket. Ott ültem azon az éjjelen mellettetek a padon, mikor jelentkeztetek. Régen tudom, kik vagytok! Kihallgattam egy pár beszélgetéseteket is. Kezdetől fogva vártam, hogy mikor próbáltok megugrani. Jövök én is veletek. Az ötszázezer dollár negyedrésze az enyém. Mert én mindent tudok, uracskáim. Nos? Menjek veletek?

...Tíz perc múlva Von Strasser nyugodtan kúszott vissza a hálólhelye felé. Négy ember, lopott öszvérekkel és készletekkel óvatosan csörtetett át az őserdő bozótjain...

- - -

Az elefántok tisztásán állt a mezitelen pigmeus egy fának dőlve. A lábujjait fel és le mozgatta a lágy humuszban. Egy méter magas lehetett. Ormótlán feje volt, nagy hasa és görbe lába. Tegezével és ijjával úgy nézett ki, mint valami torz Ámor. Lándzsája mellette állt a fához támasztva. A fehérekkel egy szót sem váltott. Mikor megjelentek a négy öszvérrel, a törpe méltóságteljesen megindult előttük egy keskeny csapáson. Olyan gyorsan haladt, hogy alig tudták követni az apró pigmeust. Hajnalra kiértek az őserdőből, a televényes föld alacsonyra vert párájának füstszerű nyújtózásában elérték a Tuburi mocsarat. Piros virágú oleánderek, óriási kaktuszok, kávécsérjék, dús jácmin- és mimózasövények pompáztak a szívós zöld iszapból, de mindenütt borzalmas, síri magányosság: ez az őserdő mocsara. A levegő és a víz mérgezett. Fojtó kék ködön keresztül ibolyaszínűen borong a nap, amelynek roppant hevétől izzik és forr az olajosnak tűnő sárréteg. Állat nem jár ide inni, madarat nem látni. Csak nagy, fekete vizikígyók siklanak néha és a bambukfák bolyhos, keménypapírra emlékeztető levelei hallatnak valami furcsa zajt, ha megmozdítja őket az áthaladó kis karaván. Pierre szédül és émelyeg. „Ezt a kölyköt minek hoztátok magatokkal?“, suttogja Lopez. „Mert mindent tud“, feleli Big. Megértő pillantásokat váltanak. A pigmeus olyan biztosan jár a mocsár vékony ösvényén, amelynek két oldalán a feneketlen halál leselkedik, mintha aszfaltos úton sétálna. Valamennyien kissé rosszul vannak.

- Szeretnék valamit kérdezni tőled, Big - fordult Pierre a társához.

- Mit akarsz?

- Te szoktál Erikától levelet kapni?

- Igen - feleli egyszerűen. A pigmeus megáll és messze néz lábujjhegyen, nyakán erősen nyújtogatva a föld alacsonyan terjengő, pállott gőzei fölött. Azután bólint és újra megindul.

- Nem tudod, kérlek, hogy miért nem ír nekem is Erika?

- Mert nem törődik veled. - Ezt is keményen mondta. Provokálóan.

- És miért ír neked?

- Mert a feleségem. Te hülye! Téged csak azért bolondított, mert kiszemeltünk, hogy a kombinációs zárat felnyisd. Én kértem meg rá, hogy bolondítson téged.

- Nem igaz! - kiáltotta és megragadta Biget a zubbonyánál. Rövid ívben csapta orron, szájon Big ökle. Ezer tüzes szikra villant fel a szeme előtt, lezuhant az iszapos földre és ájulása előtt még összefutott egy pillanatra szájában a zöld talaj kesernyés íze, miközben egyre távolodva sutorogtak feléje a menekülők fölött megrezdülő nagy bambuklevelek...

- - -

A hat méter magas adarfűben haladtak, nagyon óvatosan, mert ez az ősrét tele volt kígyókkal. Készleteik már fogytán voltak, de a törpe néger megnyugtatta őket néhány kézzel, hogy közelednek utuk végcéljához. Hajnalban az utolsó adarfűcsomót tolták szét maguk előtt és szemben egy tisztáson feltűnt Jola, a Benue folyó partján. A pigmeusnak odaadtak negyven

mattakot, a kialkudott díjat és a kis néger, karjára csatolva a rézkarikákat, lándzsájával minden lépésnél maga elé ütve, megindult méltóságteljesen visszafelé. A három cinkos öszvéreivel bekocogott Jolába. Ez a pacifikált néger falu már nem rejtett rájuk nézve veszélyt, túl volt a francia határon, Nigéria tartománya kezdődött itt, amely angol fennhatóság alatt áll. A falu lakói barátságos halászok voltak, Luma törzsbeli néger, főnökük Szokota király, készségesen ajánlkozott, hogy a négy málhásöszvér fejében ellátja őket a szükséges mennyiségű maniokgyökérrel és saját csónakján viszi valamennyiüket Lokodsába, ahol a Benue a Niggerbe ömlik és állomása van annak a vasútvonalnak, amely Kanoból, a rabszolgaparti Lagos kikötőig megy. Ez volt utuk főcélja. Az éjszakát Szokota király falujában töltötték és hajnalban őfelsége saját legmagasabb mancsaival ragadta meg a kormánylapátot, hogy utasait a sziklazátonyoktól és krokodiloktól hemzsegő Benue folyón ellaviroztassa Lokodsáig. A magas partok között sellőről sellőre bukó sebessodrú folyón valóságos művészet volt kormányozni, cédrustönkből vágott ladikjukat. Szokota a csónak orrában állt hosszú lapátjával és biztos kézzel vezette őket a szirtek között. A víz mindenütt fekete pikkelyek körül gyűrűzött és az ocsmány krokodilusfejek csónakjuk pereme körül lapultak össze undok csattanásokkal. Említésre méltó esemény csak egy történt útban Lokodsáig. Lopeznek átnedvesedett a nadrágja a becsapódó habfodrocskáktól és felemelkedett, hogy arrább üljön, de közben megbillent a csónak. Big, mintha segíteni akarnak, utánacapott... Utánacapott, vagy meglökte, ezt nehéz lett volna eldönteni, annyi tény, hogy Lopez kifordult a csónakból, de sikerült egy kiemelkedő szirtet átkarolni a hullámok között. Kétségbeesetten kapaszkodott és segítségért kiáltott. Szokota kezében meglendült a kormánylapát, mikor észrevette a vízben vergődő embert, de hirtelen egy revolver csöve szegeződött legmagasabb hasának és valaki ezt sziszegte:

- Gyerünk! Evezz tovább! Előre!

Őfelsége rémülten vezette tovább a csónakot és egy ürge krokodilus a közelben már megpillantotta a szerencsétlenül jártat.

Estére Lokodsába értek és éjfélkor már útban voltak Lagos felé a Kanoból közlekedő vonattal...

AZ UTOLSÓ FORDULÓ.

Egy viharos éjszakán eltűnt az egész expedíció és velük együtt eltűnt Joseph Morgen közlegény is. Erről az eseményről legfeljebb Sir Godfried tudott volna magyarázatot adni, aki New-Yorkba a következő kábelt kapta: „Nevezettekkel szerencsésen megérkeztem Kanóba, siker biztos: Wallis.”

- - -

Pierre felemelte arcát a Tuburi mocsár zöld iszapjából. A feje zúgott, halálosan bágyadt volt és csontjai hasogattak. Körötte a halálos némaság, a dús színesvirágú, pompás, de mozduatlan tájék, ahová nem járnak vadállatok inni és egyetlen madárcsipogás sem hallatszik. A mérges gőzök bódulttá tették. Csak azért tért magához, hogy félálomban ráeszméljen: ez a könnyörtelen, rideg, kikerülhetetlen vég. A nap már lemenőben volt. Lassan visszahanyatlott a földre és újra elvesztette eszméletét.

Arra tért magához, hogy mozgásban van. Orra és szája egy nedves kendővel volt átkötve, a lábát bokában, két karját csuklóban egy öszvér testén hurkolták át. Így szokták errefelé a sebesülteket szállítani. Az öszvért valaki lépésben vezette a kötőféknél. Az ájulásból mély álomba merült ezzel a mozzanatnyi átmenettel.

Azután újra kinyitotta a szemét. Egy raffiakunyhó mélyén feküdt, hűvös vízzel mosták az arcát. Felvetette pillantását és mintha egy régi álmot látna újra, Lou arca hajolt föléje, majd valahol távolabb Von Strasser sovány, nyugodt vonásai fordultak kíváncsian feléje. Jolában volt, Sokota király kunyhójában. Felült.

- No most már nem veszíti el többé az eszméletét - mondta Von Strasser. - Az ütést fel se vette volna, de a mocsár mérges párái nehezen szívódnak fel a szervezetben. Nagyon kábult?

- Nem, inkább fáradt vagyok és szomjas.

- Holnapra kutyabaja - jegyezte meg a német. Pierre lehúnyta a szemét és Lou apró tenyeréhez szorította az arcát, hálásan, valami nagyon-nagyon jó érzéssel. Csendben voltak.

- - -

A csillogó fehér holdfény darabokra töredező tükörré változtatta a rohanó Benue vizét. A folyó két partján hatalmas pálmák és tamariszkuszok sűrű koronái lógatták dús lombjaikat mélyen a mederbe. Ez a galeriaerdőség, mintha valami hatalmas kertész szabályosan ültette volna el sorba a fákat, csak a vizet választja el a szteppétől két hosszú vonalban, a lefolyás mentén. A sápadtan izzó teliholdas éjszaka elég világos volt ahhoz, hogy megkíséreljék rajta a Lokodsába vezető utat.

A csónak, orrában a néger kormányossal, gyorsan suhant a fenyegető szirtek között és Lou elmondott mindent Pierrenek:

- Von Strassernek köszönheti az életét. Ő megleste magukat azon az éjjelen, mikor megszöktek és találkoztak Lopezzel. Von Strasser kihallgatta a beszélgetésüket is. Hallotta, hogy maguk hárman rabolták el a Loew és Thomas-cégtől az ötszázezer dollárt. Azt többen is tudták, hogy a dollár rablói ennél a századnál szolgálnak. A bolond professzor az expedícióval szintén a tolvajt hajszolta. Ugyanis az egyetlen fellelhető nyom Pierre Lorien volt.

A leány szünetet tartott. Pierre dermedten ült. A tág, fehér fény pompás sugárzással ragyogta be a vízre hajló hatalmas pálmakoronákat. Lou tovább beszélt:

- Akinek a hadügyben jó összeköttetése volt, az megtudhatta, hogy a Pierre Lorient név egy Joseph Morgen nevű legionista törzslapján áll. Én is azt hittem, hogy a kis osztrák azonos magával. Ezért igyekeztem kedveskedéssel a bizalmába férközni. Von Strasser volt az egyetlen védelmezőm és lovagias barátom ebben a szomorú környezetben, akit mindenbe beleavattam. Miután magukat kihallgatta, nyilvánvalóvá lett, hogy valami tévedés történhetett az összeírás körül, de bárhogya is áll a dolog, a tettesek mindenesetre megvoltak és én útrakeltem Von Strasserrel, négyük nyomába. Miután öszvérekkel mentek, ez a nyom sokkal világosabb volt annál, semhogya tévedhettünk volna. Így találtuk meg magát néhány órával később a Tuburi mocsárban és öszvérháton magunkkal vittük Joláig.

- De... de hát, hebegte Pierre - kicsoda maga tulajdonképpen?

- Thomas Kitty vagyok. A maga volt főnökének a leánya. Az én apám nemcsak a vagyonát, hanem a becsületét is elvesztette a lopás miatt. Mikor a nyomok Pierre Lorienttel együtt elvesztek a légio második századánál, én módot találtam arra, hogya apám becsületét megkeressem és megtaláljam a sivatagban, vagy ott pusztuljak magam is. Volt annyi pénzem, hogya társuljak Bertillel és volt annyi bátorságom, hogya beálljak a légio kázinjába.

- És most mit fog csinálni?

- Lagosban átadom magát a rendőrségnek...

- - -

Lagosból háromhetenként közlekedik egy hajó Európa felé. Körülbelül ennyi idő alatt összeverődik egy utasrakomány és aki hamarabb érkezik az indulási időnél, az várakozhat szépen a piszkos, forró, rosszszagú nyugatafrikai kikötőben.

Big és Tonton már két napja heverték a külvárosi arab lebuja deszkákkal határolt szobájában, a férges gyékényen s várták a hajót, amely másnapra volt jelezve. Ha huszonnégy órával később érkeznek, akkor három hétig várhattak volna Lagosban. Megmaradt értéktárgyaik árán jegyet váltottak Barcelónáig és türelmetlenül lesték a nap múlását. Annyi pénzük sem maradt, hogya egy jobb fogadóba szálljanak. A külváros egyik disznóólszerű bódéjában húzták meg magukat. Pőrére vetkőzve, tikkadtan feküdtek a padlón és időnként kortyoltak a közöttük álló rumosüvegből. Az utcáról behangzó monoton zivaj, mint valami dobhártyára ható narkotikum süppedtette őket abba a gondolatlan, elbutult kábulatba, amely mintha a halálnak egy részlete lenne, nem bírt időbeli határokkal, állapotszerű érzésekkel. Tonton most mégis erőt vett magán. Már negyedszer hall valami furcsa nyöszörgést a szomszédos boxból. A kalandoröszön, amely nem tűr titkot a környezetben, arra készíti, hogya kifürkésze a nyöszörgés okát. Keresett egy repedést a deszkán és azt kifarigcsálta a késével, amig olyan nagy lett a hasadás egy része, hogya átláthatott rajta. Még az elállatiasodott rabló idegei is megborzadtak a szomszéd boxban eléjétároló látványtól. A padlón óriási kopasz kínai feküdt, majdnem teljesen meztelenül és testét a keleti pestis bomlásnak indult fekélyei borították be végig. Csodálatosképpen még élt. Az arca feketén felpuffadt, hogya inkább görögdinnyére hasonlított, mint emberi fejre, a körötte nyüzsgő sűrű légyraj miatt nyöszörgött, a legyek pedig egyre gyűltek, zsongva, mert közvetlen a beteg mellett egy felborult pálinkásüveg körül szirupos tócsa állt. Vajjon miért tartják itt ezt a beteget? Nyugat-Afrikában nem ritka a fekete himlő, egyáltalán nem ritka semmiféle szörnyű fertőző ragály, de az emberek annyira írtóznak az ilyesmitől, hogya a legelső gyanus jelre feljelentik egymást a hatóságnál. Tonton a tizenkétéves néger boytól halálos fenyegetések árán megtudott mindent. A kínai gazdag kereskedő volt, aki itt szokott megszállni máskor is. Két nap előtt beteg lett és a fogadás nem akarja bejelenteni a hatóságoknak, mert... Hm... A kereskedő podgyászában többféle holmi van, amit a fogadás valószínűleg nem fog a világ végéig utána hordani a fellelhető törvényes örökösöknek. Tontonnak esze ágába sem jutott a rendőrségre sietni. Általában nem az az ember volt, aki a

rendőrséget sűrű látogatásokkal szerette volna zaklatni. Mindenki éljen és haljon, ahogy tud és mindenki raboljon békességben. Ha a kínai meghal mielőtt a hajó megérkezne, igényt fog tartani egy örökrészre. És nem valószínű, hogy a fogadás elzárkózzon a kisebb áldozatok elől. Ő pedig világeletemben szerény ember volt. Visszafeküdt szépen a gyékényre aludni. Ezután este hatig nem történt velük semmi nevezetesebb. Alkonyatkor felöltöztek és kimentek a kikötőbe, hogy lessék a hajót, amely már nem lehetett messze. A terméskölgát körül sűrű mocsokhalmokat himbált enyhén a dagály, homályosüvegű lámpák pislákoltak mindenfelé és az uccai lacikonyhák sokféle kotyvaléka rossz szagokkal gőzölgött a kínai és arab szakácsok főzőkanala körül. A hajóállomás vendéglőteraszán citerák és sípok nyekeregtek. Big hirtelen megkapta társa karját és berántotta a falmélyedés mögé. Közvetlen közelükben Von Strasser és Pierre halad egy fehérsapkás, őszbajuszú emberrel. A két bandita jól ismerte ezt a fehérsapkás embert. Van Russel volt, egy hollandus, aki pénzváltó és menetjegyirodát tartott fenn Lagosban. Előző napon ők is tőle vették a jegyeiket. Jó messziről, óvatosan követték a három embert.

- Te érted, Big, hogy a fenébe került ez ide a Tuburi mocsárból?

- És az az átkozott német is vele van! Valószínűleg továbbcipelte a fiút és most osztolni akarnak a dollárokon. Te!... Ezek is most vettek Russeltől jegyet a holnapi hajóra.

- Itt fognak maradni! - mondta határozottan Tonton.

Pierre és Von Strasser beléptek a kikötő egy jobb vendégfogadójának kapuján és elbúcsúztak Van Russeltől.

A két bandita gyorsan tanácskozni kezdett. Terveket szőttek, fondorlatokat eszeltek ki, emberek életéről határoztak, legalábbis ők azt hitték. Közben azonban egy egész apró szúnyog a Stegomya-félék családjából Tonton homlokára szállott és enyhe viszketést okozva megszúrta. Ez a szúnyog egyike volt azoknak a finomabb eszközöknek, amelyekkel ismeretlen hatalmaságok az emberi sorsokat tetszésük szerint intézik.

A NAGY KARANTÉN.

Másnap a fogadóban egymással szemben ültek Lou és Pierre. Von Strasser tapintatosan magukra hagyta őket.

- Most búcsúzzunk el, Kitty, - mondta Pierre rendes nevén szólítva a leányt, - magam akarok elmenni a rendőrségre; jelentkezni. Akkor is ezt tettem volna, ha nem találkozom magával. Nagyon tisztán és világosan látok mindent. Én nagyon megbűnhődtem azért, amit tettem, de az igazságszolgáltatásnak is felelni akarok. Volt valami, ami megzavart eddig, Erika.

- Akit szeret, - mondta a lány és továbbra is mereven figyelte Pierret.

- Nem szeretem. Azt hiszem, nem is szerettem. Örültséget tettem miatta és az ember nehezen látja be, hogy nem is volt komoly alapja annak az örültségnek, amit elkövetett. Ezért ragaszkodtam olyan sokáig és kétségbeesetten Erikához lelkileg. Én már régen magát szerettem, de nem akartam belenyugodni abba, hogy az ok, ami miatt bűnöztem, ami miatt a sivatagban haldokoltam, egyszerűen csak ostobaság. Anélkül, hogy tudtam volna róla, görcsösen ragaszkodtam Erikához, mint indokoláshoz. Ez mind-mind csak mostanában lett világos előttem.

Mind a ketten hallgattak.

- Most mondja meg nekem Pierre, hol van elrejtve a táska?

- Jogom van hozzá Kitty, hogy én magam adjam elő, vagy legalább is önként közöljem az afrikai rendőrséggel. Ez enyhítené a büntetésemet.

- Igaza van. Joga van hozzá, hogy maga adja elő a táskát. De én fogom ezt a maga nevében megtenni. Mert... mert nem akarom, hogy jelentkezzen a rendőrségen.

Megint hallgattak.

- És miért nem akarja, hogy... jelentkezsem?

Kitty nem felelt. Pierre megfogta a kezét, megsimogatta.

- Nézze, valamit tennünk kell. Két ember útban van Franciaország felé és ha előbb érnek a rejtékhelyhez, mint mi, akkor örökre elveszett az ötszázezer dollár, az édesapja becsülete és ennek a halálos kísérletnek minden kiharcolt eredménye.

- Igaza van abban, hogy magának kell visszaadni a táskát. Én most elmegyek a postára, mert levelet várok az édesapámtól, addig maguk csomagoljanak össze mindent és a hajón találkozunk. Útközben, vagy ha akarja, még innen, rádió útján értesítheti a marseillei rendőrséget...

- Már tudom, hogy kit fogok értesíteni.

- Mindent magára bízok, Pierre...

Gyengéden magához szorította a lányt és most először végre megcsókolták egymást.

- - -

Mialatt Kitty a postára ment, Pierre és von Strasser végzett a csomagolással. De alig, hogy leültek kifűjni magukat, megjelent egy néger gyerek és levelet hozott számukra. „*Nagyon leköteleznének, ha Marseillen egy megbízatást intéznének el a White Star Line-nél*” - állt a levélben, - „*kérem, keressenek fel a fogadómban, ahová a néger boy elvezeti önöket. Őszinte hívük Van Russel*”.

Ha Nyugat-Afrikából Franciaországban megy az ember, igazán hasznos szolgálatot tehet az olyan régen elszakadt európainak, mint Van Russel. Bizonyára fontos oka lehetett, ha zavarta őket. Követték a néger gyereket, aki a külváros egy fogadjához vezette őket. Lagos egészé-

ben véve olyan piszkos, hogy árnyalatnyi különbségeket észre sem lehet venni, tehát nem tűnt fel nekik a kültelki környezet. A néger fiú kinyitott előttük egy ajtót és beléptek. Abban a pillanatban az ajtó becsapódott mögöttük.

- Mi a csoda!...

Percekig alig láttak a homályban, azután borzadva ugrottak a szoba sarkába attól a nyöszörgő emberformájú tömegtől, amelyet megpillantottak a gyékényen. Pierre fel akarta rántani az ajtót, de zárva volt. Hallották, amint valami szekrényfelét tolnak eléje. Nekivetették a vállukat. A rosszlevegőjü, legyekből zsongó szobában ájulásszerű érzés csavarodott a torkukra, mint valami láthatatlan, vastag hurok. Autó zúgott... lépések dobogtak... azután ellökték a szekrényt, az ajtó kitárult, de mielőtt szólhattak, vagy védekezhetek volna, valóságos kötélhálózat csavarodott mindenfelől a testükre, gumibotütések zúgtak valahonnan és csodálatosképpen nem rablók, hanem rendőrök álltak körülöttük. Azután mintha zsákba dugták volna őket, a sötétben vergődtek...

Az egészségügyi rendőrök nem sok teketóriát csináltak. A riadóautóról egy hajóra dobták mindkettőjüket és éjjelre már kikötött velük a hajó Santa Isabel szigetén, ahol a ragálygyanusakat tartották fogva, a katonaság által őrzött nagy karanténban.

- - -

Kitty észrevette a két szökött légionistát, amint a hajó indulására várva, ott ácsorogtak a málhák körül. Óvatosan kikerülte, hogy észrevegyék és Von Strassert vagy Pierret kereste szemével. A hajó rozoga testét már megremegtették a turbinák, a málhák lassan mind eltűnedezték a partról és Kitty még mindig nem látta közeledni útítársait. Hol késlekednek? Hogy kikerülje a két banditát, felment a fedélzetre, elfoglalta a kajütjét és az ablakból kémlelt ki szorongva.

- A két fickó most már jó helyen van, - mondta Big.

Tonton csak kedvetlenül mormogott. Csuklójában, vállában furcsa hasogatást érzett és időnként görcs nyilalt a hasába. Már reggel óta érezte ezt a sokféle furcsa sajgást a testében, a cigaretta sem ízlett, zúgott a feje.

- Valami bajod van? – jegyezte meg Big.

- Azt hiszem... kiújult a maláriám...

Big lopva figyelni kezdte cinkosát. Észrevette, hogy arcbőre, amely még az előbb csak vértelenül sápadtnak látszott, most furcsa kénsárga árnyalattal kezd színeződni...

- Azonnal jövök - mondta hirtelen -, veszek egy francia ujságot.

Gyorsan otthagyta cinkosát, elvegyül az utasok között, majd felsietett a hajóra. Ezeket a tüneteket már látta egyszer Agadeszben, saját szakaszának hadnagyán, de tizenöt év előtt, mikor Közép-Amerikában csatangolt a dokkokon, már többször megfigyelhette ezt a kénsárga arcbőrt. A diagnózisa helyes volt.

Tonton, mikor egyedül maradt, kimerülten dőlt egy oszlopnak, hirtelen feléje siettek a házak, hegynek emelkedett előtte az utca és valami langyos buggyanással telt meg a szája...

Kitty látta a csödületet az állomás tájékán, de nem sokat törődött vele. Elszoruló szívvel hallotta a jellegzetes dübörgő gurulást, ahogy felvonják a hajóhidat, szeretett volna lerohanni a partra. Pierre! Pierre! - sikongta belülről ijedten, de a barátait nem látta sehol, a harsogva fröcskölő propeller porrátört hullámok között forgott egyre gyorsabban, a part megingott odakünn és ment a hajó!

- - -

Santa Isabel szigete két méter magas vaslemezkerítéssel van körülvéve. A kerítés tetejét szöges drót szegélyezi és a kerítésen kívül csak egyetlen épület áll, a csendőrkaszárnya. A kaszárnya lábánál terül el a földrész legszomorubb kikötője, a gátakkal négyszögbe fogott kopár parti rész. Némaság és csend üli meg a kikötőt. Ha tájékozatlan ladik vagy motoros háromszáz méternyire közelíti meg a partot, akkor rálőnek. Minden száz lépésnél szuronyos csendőrök őrsége sétál a vasfal körül. Ami a vasfalon belül van, annak lehetőségéről, valóságáról a külső világnak nincs fogalma, mert csak lázálmok és fantazmagóriák lidércnyomások látomásaiban fordulhat elő. Repülőgépről nézve a Nagy Karantén oblongum alakú, lapos barakok szabályosan rendezett sora. A barakok útján egy keskeny iparvágány halad, amelyen mindennap apró, fafűtéses mozdonyával néhány kocsiból álló vonat fut végig és minden ajtónál megáll. A barakokból kihordják a kocsira a halottakat és a vonat megy tovább a másik barakig, amíg útja végeztével eléri a sziget végében lévő temetőt. A játékszerekre emlékeztető kis vasutacska napjában kétszer: reggel és este végzi el ezt az útját, minden szekció előtt aprót sípolva és türelmesen várakozva, miközben az izzadó mozdonyvezető közömbösen támaszkodik ki a lokomotív ablakán egy fényes nikkellúdra. Esetleg ásít is. A betegek és a halottak ezen a helyen olyan megszokottak, mint hivatalban az akták és a temető nem szörnyűbb látvány, mint valami irattár. Ebbe az irattárba kerülnek, mint kivégzett percsomók, a tetemek.

A karanténnak nincs kórházi jellege. Ápolásban senkit sem részesítenek, egyforma undok kosztot hordanak szét. Itt nem a behozott betegeket gyógyítják, hanem a künn élő egészségeket védik. A cél az, hogy a hagymázos ember ne terjessze a betegséget és itt haljon meg, ne a társadalomban. Ha véletlenül nem hal meg, az sem baj. Akkor két hétig megfigyelés alatt tartják a fertőtlenítőtelepen és az ócska gőzös visszapöfög vele a partra. Ez azonban ritka eset. Általában itt meghalnak. Aki csak tifusszal jön be, az kap hozzá pestist, aki a sárgalázból már felépülne, annál fellép a kolera, mint recidiva. A trópusi betegségek nagy részét még az orvostudomány sem ismeri. Hólyagok, fekélyek, napok alatt sorvadó végtagok, rendszerezetlen szúnyogfajták ragályai, ismeretlen növények mérgei, kihálófélben levő törzsek ősi betegségei összezsúfolva, haldokló, sikoltozó, lázban rázkódó, esetleg látszólag teljesen egészséges vagy szemmel láthatólag már órák óta halott emberek tömkelegében. Csak egy kísérleti vagy megfigyelőállomás százazrekbe kerülne itt, valami európai elgondolású kórház ilyen területen, ennyi ápolttal talán milliókba is. De erről szó sincs. A karantén nem ápol, csak elkülönít. Az a fejbúbjáig karbolszagú, bűvárruhában inspicáló egyén, aki végighalad a szobákon, még csak meg sem nézheti a rengeteg beteget, működése kizárólag a beálló halál konstatálására szorítkozik. Az ugyancsak bűvárruhás ápolók nem törődnek mással, mint a dühöngők és őrzöngők megfékezésével.

Von Strasser és Pierre rémülten kuporogtak törökülésben az ágyaikon. Tizenhatan voltak ebben a szobában. Velük szemben egy néger feküdt, aki először életében került ágyra és miután állandóan félt attól, hogy leesik, minduntalan leszállt a gyékénnyről és végignyúlt a betonpadlón, de engedelmesen tűrte, hogy az ápolók újra visszategyék a helyére. Jobbra tőlük egy arab feküdt, tenyérszíri biborvörös kiütésekkel, lehúnyt szemmel lihegett és minden izma rezegni látszott. Von Strasser átérezte a teste forróságát, úgy tüzelt. Egy hatalmas matróz azt üvöltötte időnként hörögve: «Agyóóóó... Agyóóóó...»

- Azt hiszem, - mondta hidegen Von Strasser - innen már nem jutunk ki, kedves barátom.

- Nekem ki kell jutnom! - ismételte kétségbeesetten Pierre. - A táska! Senki sem tudja, hol az aktatáska. Benne van a becsületük. Ki kell jutnom innen! Ha valamelyik bandita hazaér, mielőtt én kijutottam innen, akkor örökre vége...

Egy vigyorgó néger ült velük szemben az ágyán, látszólag semmi baja sem volt és azzal szórakozott, hogy papucsával agyonütögette a gyékényn nyüzsgő rovarokat. Bogarak, legyek, szunyogok, kukacok vitték a csírákat itt egyik betegtől a másikhoz.

- Ne kínozza magát barátom, - vigasztalta Von Strasser - végre is minden mindegy. Ez a rendszer, amelyben az élet nagy parádéja vonul fel, nemcsak végtelenül komplikált és szomorú, hanem örökkévalóan bölcs is. Ne túlozzuk el az epizódok jelentőségét. Bizonyos szempontból nézve minden csak epizód. Percek, századok, emberek, fajták, könnyek, örömek, háborúk és hangulatok: minden csak epizód, minden csak részlete az ismeretlen Egésznek. Valamikor vagyonom volt, szép családom, rangom és hatalmam: epizód. Szerencsére az is csak epizód, hogy elmentem Afrikába és az is csak egy jelentéktelen muló körülmény lesz, mikor ezen a piszkos gyékényen egy utolsó mozdulattal a halálba dermedek... Azt hiszem, nemsokára. Fázom... Nézze, ha én meghalnék és maga kijutna innen, ezt... küldje el Mülhausenbe... az édesanyámnak...

Az elsőosztályú vaskeresztet húzta elő, szakadt, piszkos inge alól.

- Ezt is vissza kellett volna adni a rangommal együtt. Tannenbergnél kaptam...

Pierre értelmetlenül meredt a vaskeresztre. Nem tudott másra gondolni, csak a táskára, a táskára, amelyet Big ki fog húzni a csatorna alól és mindennek vége lesz! Szerette volna a falon összetörni a fejét dühében, amiért nem mondta meg Kittynek a rejtkehelyet. Ki fog jutni innen! Hogyan? A vaslemezkerítésen, a csendörökön és a tengeren keresztül? Talán mint halott. Mint Monte Christo? A halottakat biztos kiviszik a kerítésen túl, a temetőbe. De ahhoz előbb meg kell halni, hogy odajusson... A hajába markolt kínjában és szerette volna kitépni.

Este megjelent a kis vasut. A hosszú fűtőre rémült csend támadt. Az arabot és a délután még vigyorgó négert vitték ki holtan az ágy gyékényébe csavarva. Előbb azonban dróton függő kis fatáblácskát hurkoltak a bokájukra. A mozdony sipolt és a kerekek zörögve gurultak tovább a keskenytávú vágányokon. Azután távolabbról hallatszott a fűtő és az ütközők pengve összelapultak, amint a kedélyes vonatocská másik barakk előtt állt meg.

Az éjszaka itt kétszeresen fűledt volt. A karbol és a beteg testek összevegyült szaga mint valami penészes mosogatórongy pihent az arcokon és mindenki félt, mindenki a megőrülés ellen védekezett, mert kibírhatatlan volt a német matróz, aki pontosan minden öt percben, szinte dalolva hörögte, egyre erősödő skálázással: «Agyőőőő... Agyőőőő...» Mondta volna állandóan, vagy ne szabályos időközökben, de így már előre reszkettek, előre tudták pontosan, hogy mikor bugyborékol fel a súlyos, forró, sötét bűzben ez a zengő hörgés.

Éjfélkor Von Strasser félrebeszélt. A szakadt moszkitóhálókön bederengő, tejszínű, kísérteties afrikai reggel már kihűlten találta a sokat szenvedett német tisztet. És ez a hajnal a búcsúzó matróz szemét is lefogta. Mire az első sárga kévék szétterültek a nap testéből, mely mint egy óriási tearózsa bontakozott ki Santa Isabel keleti dombhullámai felett, megjelent a telhetetlen kis lokomotív, rövid sipolásával enni kérve. Feltették rá a két honfitárs kihült tetemét és Pierre a sarokba húzódva érezte, hogy délig megőrül.

A sorsnak néha hihetetlenül különös, ijesztő tréfái vannak. Ezt az egész regényvéget úgy állította össze, hogy mikor Tonton kitervezte aljas csapdáját, Pierre és Von Strasser elvesztésére, már odaküldött a homlokára egy bérencet, azt az említett szúnyogot a Stegomyák családjából és Von Strasser testével még el sem ért a kis vasut abba a szomorú irattárba, ahol minden befejezett percsomót egy kereszttel jelölt dossziéba tesznek el; mikor már ott feküdt megüresedett ágyán, pontosan Pierre mellett, Tonton is, besüppedt szemgödrökkel, viaszos arccal, negyvenegy fokos láztól dobálva, úgy ahogy behozták Lagos kikötőjéből, a hajó indulása előtt, mikor elkezdett vért hányni és az emberek rémülten szaladtak szét mellőle: Sárgaláz! Még különösebb bonyodalomnak tervezte a sors, hogy éppen ő mentse meg Pierret. Ő, aki idejuttatta. A sárgaláz adta az ötletet. Ez a betegség csak szúnyogok útján fertőz. A beteg ágy-neműje nem veszélyes. Mielőtt a halottakat kiviszik, a saját gyékényükbe becsomagolják őket. Mindegyik egy-egy henger lesz.

Pierre gondolkozott...

Az esti gőzmozdony már elment, mikor Tonton egy irtózatossággal megkapta az utolsó vérömlést és a karbolszagú bűvár rövid mozdulattal feléje intett. A gyékény oldalát ráhajtották, hogy kézzel ne kelljen érinteni és odább gurították a testét. A gyékényből font szabályos henger, belsejében egy friss halottal, mozdulatlanul feküdt, mint valami hatalmas, sárga kanáliscső. Éjfélután, mikor minden elcsendesedett, Pierre levette ágyáról a gyékényt, helyette rátette a halottat és kihengerítette. Saját gyékényét Tonton ágyára dobta és úgy csavarodott bele, mintha az ápolók hengerítették volna össze. Így feküdt. Éveknek tűnt előtte az a néhány óra reggelig. Végre meghallotta a zörgést, felsípolt a lokomotív... Most!

Érezte, hogy óvatosan emelik és viszik, azután ledobják, úgy, hogy a fejét jól beleüti valamibe. A kis vonat továbbment és újra megállt. Újabb tetemeket halmoztak föléje. Fájtak a csontjai és a mellkasa úgy összeszorult, hogy a bordáját érezte törni. Elájult...

Nem tudta, mióta lehet ájult. Mire magához tért, sötét volt körülötte és csend. Lassan ráeszmélt a valóságra. Nem a mozdonyon volt. A gyékénybe csavart halottakat lerakták egymás mellé a földre. A nap már közeledett legmagasabb állásához és ötven fokon felüli meleg lehetett. Elviselhetetlen hullabűz özönlött a tetemek felől. A két öreg sírásó bágyadtan ült egy dombon a napsütésben.

- Várjunk egy félórát, - mondta az egyik - akkor a nap éppen ide vetíti a domb árnyékát és könnyebb lesz mozogni. Gyere!

A hangok eltávolodtak. Várt, azután egyetlen gurulással kigördült a gyékényből. A sok sírdombbal fedezve magát hasoncsúszott a sziget végéig, ahol néhány szikomorfa árnyékában süppedő nádaszt áztatott a víz a part tengerbenyuló peremén. Itt meghúzta magát. Közvetlen a lábainál egy farönkhöz kötve, kis ladik pihent a mélyrehajlóombok árnyékában. Magával hozott gyékényét a vízbe eresztette. A gyékényét azért hozta el, hogy a sírásók ne konstatálhassák egy halott hiányát. Így ki tudja, mikor és miből veszik észre azt, hogy eltűnt? Talán nincs is pontos leltár minden emberről és akkor egyáltalán nem veszik észre. Csak a fertőtlenítő fog megreklamálni egy hiányzó gyékényt, amelyet a barakkból még elvittek és a temetőből már nem szolgáltatnak be. Elnyúlt a ladik fenekén, a vén szikomor vastag árnyékában, és elaludt. Mire felnyitotta a szemét, már ragyogtak a csillagok és a sűrű levélrendszeren át kemény ezüstös holdsugár csiklandozta meg a szemét. Lassan eloldotta a csónakot, óvatosan merítette evezőit a vízbe és megindult a szabadulás felé...

- - -

A bemerülő lapátok csobbanásnyi zajt sem okoztak, a mozdulatlan víztükör hófehéren terült el a látóhatárig és az ég is szinte izzott, mintha egyetlen kerek szénszálas lámpa: a telihold, az egész mindenséget besugározhatná sápadt ragyogásával. Jó távolban már előtünedeztek Lagos elmosódó parti fényei és Pierre, kiérve a legveszélyesebb zónából, bátrabban nyomta be az evezőt. A szabadságával együtt egy család becsületét is megmentette. Mert most már nem fog késedelmeskedni! Hagyta, hogy az éjszakai áramlat lejjebb sodorja a kikötő vonalából. Nem akart semmit sem kockáztatni többé. Egy halászkikötő örlámpásával került párhuzamba... Még lejjebb sodortatta magát, amíg egy teljesen sötét partrész került szembe vele. Gyorsan kievezett, a ladikot meg sem erősítette, sőt még rugott is egyet rajta és keresztülvágta magát a bozótokon, cserjéken, amíg kiért a város felé vezető útra.

Hajnatra eljutott a dombhajlásra, ahonnan egy páfrányokkal szegélyezett út vezetett a városba. A derengő fényben jól látszott a krétaszerű portölcsér, amely mint gomolygó köd ülte meg a várost és csak a sárga napsugár tette láthatatlanná ezt az úszó ragályfelhőt, milliárd porszemecskét, amely Afrika városai felett vonul állandóan.

Van Russel már öltözködött, mikor beállított hozzá. A derék hollandus kicserélte felhasználatlan jegyét egy másikra, némi pénzt is adott Pierrenek és a fiatalember azonnal a postára ment, ahonnan sürgönyt adott fel.

*„Monsieur Thomas, Marseille, Cannebiere 21. Félév előtt eltűnt táska a Rue de la Mur
Munkásbiztosító sárga épületének esőcsatornája alatt egy téglával zárt üregben van.
Lorien.”*

Mikor kilépett a posta előtt zajgó emberáradat rosszszagu torlódásába, nagy-nagy megkönnyebbüléssel gyújtott cigarettára és boldog, mély sóhajjal szívta le az első szippantást.

MINDEN FONÁL LEPEREG.

A nagy orsó csak forgott, a legtöbb fonál már elszakadt és az utolsó fonalak leperegtek lassanként a végükig.

Egy gráci kocsmában szokott borozgatni Haftl Jeromos. Kissé már őszült, de egész jól belejött a címfestőmesterségbe. Régi kedélyéből mitsem veszített. Aranyszájú Szent Jánosa volt a bürgereknek, mint sok világot bejárt, kalandokat átél, kvaterkázó cimborá.

- ...Valami bogara lehetett annak a bolond lepketudósnak, - mesélte sokszor, - viszont máig sem értem, honnan tudta az én lövöldözésemet a csendőrökkel és honnan tudta, hogy én aznap éjjel elrejtettem valamit. Egy bizonyos: minden jóval traktált útközben, csak vezessem őt el oda, ahová azon az éjszakán eldugtam a zsákmányomat. Két hónapig úgy éltem útközben, mint a kék Úristen Bajorországban. Az is lehet, hogy valamivel jobban. De hogy ez a Wallis milyen arcot vágott, mikor én a kőlap alól előkotortam neki a megpenészedett tízezer Alban Bleu-cigarettát!... Gott im Himmel! Azt hittem, megőrül. Fogalmam sincs, hogy mit remélt ez ott a kőlap alatt. Üvöltött rám, mint egy bika, ez a kedves Wallis Manfred tanár úr és csak úgy tudtam tőle megszabadulni, hogy jó fejbeütöttem. Prosit, Bruder!

- Sok szépet látott maga, Herr Haftl. De bizonyára meg is szenvedett érte. Azt mondják, a légióban szörnyű sorsuk van az embereknek.

- A légióban? Kvatsch! Sosem lesz olyan jó dolgom, mint ott volt. Mióta eljöttem hat és fél kilót fogytam...

- - -

Fél év múlt el a büntény óta. Sir Godfried nem hallott többé hűséges detektívjéről, a jelentések egyszer csak megszűntek és Wallis nem jelentkezett többé. A milliomos azután azzal zárta le az ügyet, hogy felemelte a jutalmat: kétszázezer dollár üti a markát annak, aki a fél-milliót megtalálja. Ugyanannyi reménnyel ajánlhatta volna fel az egészséget is. Nagystílusú üzleti tevékenységei közben már jóformán megfélemedezett a dollárokról.

De az öreg Thomas nem. Szinte eszelőssévé vált az ügynek. Egyre szegényebb lett, egyre kevesebbet törődött üzleti dolgaival. A becsülete felett nem tudott napirendre térni és mániákusan hitte, hogy a dollárok ott vannak elrejtve valahol az üldözés útvonalán. Az utcagyerekek, matrózok, boltosok mind jól ismerték ezen a vidéken az öreg Thomast. Ott bolyongott lefogyva, megöszülten, árnyékos szemeödrökkel, minden szabad idejében. A leányától is alig kapott hírt, ismerősökkel nem érintkezett, vagy őt kerülték el, vagy ő kerülte ki azokat és napról napra valami vonzotta a Rue de la Mur és Fort St. Jean között elterülő utcácskára... Itt ugrottak át a palánkon... Itt futottak fel a citadella felé. Tehát, ha elrejtették, akkor itt van valahol ezen a kis utcácskán a telket határoló palánk és a szerpentinút között. Ódon kapualjak alá benézett és egyszer fényes nappal lehasalt a kanális fölé. Egy porladó madonnaszobor talapzatának felét szinte téglánként szedte szét. Ezért pénzbírságra is ítélték. De semmi sem akadályozhatta meg abban, hogy minden nap újra és újra folytassa kutató sétáit. Szeme ravasz vizsgálódással mozgott nyugtalanul az üregében, két kezét összefonta a háta mögött és olykor gesztikulált is velük, ha magában beszélt. Közben ezerszer is elment a sárga épület mellett, amelynek csatornacsöve alatt a penész szép apró, zöld göröngyökkel díszítette fel a nagy disznóbörtáskát.

Azután jött egy ködös éjszaka. Marseille-ben sokszor előfordul, hogy ha vihar van a nyílt tengeren, a hirtelen lehülés gomolygó, nagy páratömegeket szorít ki a partra és néhány óráig anyagtalannak tetsző, vastag lepel borít be mindent. Egyedült élt az öreg Thomas, mióta a

leánya is elment messzire a dollárok után, a bejárónő megfőzte a kávé és odaállította az asztalra, ahogy szokta, azután elment és az öreg hozzáfogott egyszerű vacsorájához, amely kávéból és vajaskenyérből állt. Az első pár falat után abbahagyta. Nem tudott enni. Az ablakhoz lépett. Az úttest felett nagy viharlámpa függött, amely a ködön át, mintha gyászlepel borítaná, jókora szentjánosbogárnak látszott elmosódó fényével. Éppen ilyen éjszaka volt... fél éve sincs... itt, lent az utcán robogtak végig...

Csengettek!

...Akik ezen az éjszakán későn tértek haza a Rue de la Mur-i lakásukra, láthatták jól azt a lihegő, öreg urat, amint az út közepén sietett bukdácsolva és hajadonfőtt, mert a kalapját is elvesztette valahol, a kezében egy papírt lobogtatott, időnkint felkiáltott és feltámolygott a járdára, hogy nekidőljön a falnak, mert úgy érezte, hogy összeroskad. Ott... ott!... Közben mintha valóban ugyanaz a félév előtti nap lenne; felszivódott a köd és kivillant a hold, néhány alacsonyan gomolygó, piszkos felhőrongy mögül... Ott! Ott!... A sárga épület!... Az esőcsatorna éppen megcsillan a ráhulló fehér kévék visszfényében!... A vére úgy zakatolt a szívéből az agyába és megint vissza félelmes bűgással, hogy szakadatlan hörgés kering a tüdejében... A gutaütés veszélye nagyon közeli eshetőség... De azért nyögve letérdel és benyúl a nyirkos, hűvös üregbe...

- Hozzon valaki vizet! - kiabál ki a rendőrtanácsos és egy fiatal tisztviselő kigombolja Thomas ingét és gallérját. A zöld gyöngyökkel borított aktatáska ott fekszik az asztalon és a tanácsos részvétellel veregeti a félájult ember hátát:

- Nyugalom, öregem, nyugalom, most már minden rendben lesz.

- Igen... igen... most már minden...

A rosszullét, a kimerültség, a túlfeszült lelkiállapot, hosszú hónapok idegörlő szorongása, egy dúsan felbuggyanó férfizokogásban ér véget, ahogy az öreg Thomas két karjára borulva, fél testtel végigterült a rendőrtanácsos sárga, bagószagú íróasztalán...

- - -

A rendőrség titokban tartotta a megkerült dollárok hírért, mert Kitty a hajóról megkábelezte, hogy vele egy fedélzeten utazik az egyik gyanúsított. Így történt, hogy Big, midőn első útja a sárga ház esőcsatornájához vezetett, alig, hogy előkaparta a kő mögül az aktatáskát, amelyet természetesen üresen tettek vissza, két rendőrrel találta szemben magát. Hogy mi történt itt, az részleteiben sohasem derült ki. A jelentésben csak annyi állt, hogy a letartóztatott egyén ellenállást kísérelt meg, majd menekülni próbált és futás közben, az egyik rendőr golyójától találva, holtan rogyott össze. Nevezett többször büntetett előéletű egyén, ismert banditája a kikötői alvilágnak, akit a rablás ideje óta Marseille-ben sehol sem láttak megfordulni.

Az orsón egy újabb fonál szakadt el pergés közben. Az a két-három fonál, amely még pergett, most már egyenletesen csavarodott le az életfonalak megszokott útján...

Nem annyira a pénz, mint inkább a csodálatosan érdekes esemény arra indította Sir Godfriedet, hogy repülőgépen érkezzen Marseille-be. A szíve mélyén benne is élt valami halvány gyanu, hogy az öreg Thomasnak tudnia kellett a dologról. Annál jobban meghatotta őt most az ötszázezer dollár csodálatos története. Közben Kitty is hazaérkezett, de neki már nem sok örömet jelentett a küzdelmek végső eredménye. Valamit hazahozott Afrikából a szívében, egy ragályt, amelyet semmiféle szúnyogfajta nem terjeszt, amely mégis állandóan virulens, mióta csak emberek élnek a földön. Ezt a betegséget Pierre tudta volna meggyógyítani nagyon könnyen, de ki tudja, mi lett Pierreből és a kedves Von Strasserből, hova merültek el Lagos füledt embermocsarában? Csendes volt Kitty és nagyon szomorú.

Jószagú, tavaszi nap volt Marseille-ben, egy terraszon ültek Kitty, Godfried és Thomas. És most mind a hárman mindent elmondtak, teljes lett az egész történet, a lopás napjától, egészen a lepketudós Wallis szomorú tévedéséig. Godfried, mint általában a petróleumspekulánsok, bírt némi érzéssel a romantika iránt, és megtalálta a történet mélyén azt az el nem mondott motívumot is, amely Kitty előadásának halk melankóliájából rezgett ki, mikor Pierréről volt szó, a Tuburi-mocsárról és a lagosi fogadóban lezajlott őszinte párbeszédéről. Tűnődött és sokáig nézte a szivarjából felszálló három vékony, kék füstszálat.

- Kár lenne ezért a fiúért - foglalta össze a történetet Sir Godfried. - Ha volt valami bűne, sokszorosan megbűnhődött érte és úgy látom - folytatta egy futó pillantást vetve Kittyre -, megvannak ennek a Pierrenak a maga erényei is. Azután mindent expiált az én szememben azzal, hogy megsürgönyözte a rejtekhelyet, tehát ő szerezte vissza a pénzt. Úgy találom igazságosnak, hogy a kétszázezer dollár jutalmat elosszam Thomas, maga és a fiú között... Ne, ne, kérem, ne szóljon semmit... Kár lenne most összeveszni, mert valami előérzetem azt súgja, hogy ezt a pénzt úgyis közösen fogják felhasználni. Legközelebbi teendőjük az én tanácsom szerint az, hogy velem együtt áthajózzanak Amerikába. Holnapután indulok. Jöjjenek velem, menjünk együtt és meglátják, hogy minden a legnagyobb rendben lesz.

- - -

...Az öreg Thomas arcáról elsímultak a ráncok és szeme alatt az árnyékok derűs redőkké alakultak át, ahogy az sokat szenvedett, de végül révbe ért öreg emberek arckifejezésével szokott előfordulni. New York mindent meggyógyított. Még Kittyt is.

Mint már említettem, Sir Godfried kezei nagyon hosszúak voltak, különösen, ha megtoldotta őket néhány dollárral. Igazán nem kellett boszorkányság ahhoz, hogy Van Russeltől megtudja a hajót, amelyen Pierre elhagyta Lagost és még egyszerűbb volt elfogadtatni a kábelmeghívást, amellyel Pierret New Yorkba irányította, az öreg Thomas pontos címét közölve. És egy délután, midőn Thomas éppen meghallgatta Sir Godfried jó tanácsait egy százezerdolláros befektetést illetően, megérkezett Pierre. A fogadtatás ellen semmi kifogása sem lehetett, mert még a petróleumkirály is szeretettel ropogtatta meg a csontjait. Csak Kitty állt szótlanul előtte és nem is tudott volna szólni semmit, úgy összeszorította valami a torkát. Így álltak egymással szemben némán és mikor a bezáruló ajtó mögött először ért össze a szájuk, Sir Godfried azt mondta künn a nagy, derűs erkélyen Thomasnak:

- Úgye, mondtam magának, hogy minden a legnagyobb rendben lesz.

VÉGE